יודען, געדענקט, אז דער קאמף געגן די רדיפות אויף יודען אין דייטשלאנד דויערט!

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראשען

היינט 10 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 200 | Łódź, Wtorek, 27 sierpnia 1935 r. | דרייצענטער יאהרגאנג | לאדז, דינסטאג, כ״ח מנחם אב תרצ״ה | № 200

Ad res Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

פערשטענדיגונג מיט „מזרחי״

איז דערגרייכט געווארען אויפ׳ן ציוניסטישען קאנגרעס

פרעסע־קאנפערענץ ביי די ארבייטער. — אוסישקין וויל פעראייניגען די „א״ און „ב״-גרופע. — בן־גוריון וועגען טראנספער־אפמאך. — א הסכם צווישען ארבייטער און „מזרחי״ וועגען שבת און כשרות. — אינצידענט מיט מאיר גראסמאן

ערב א קאאליציע־עקזעקוטיוו

לוצערן, 26 (יט״א טעלעגראפיש)

א גאנצע נאכט האבען געדויערט די שטרענג־פערטרויליכע אונטערהאנדלונגען צווישען די ארבייטער פארשטעהער און דער „מזרחי״ פראקציע אונטערן פארזיץ פון פראפ. ווייצמאן. ס׳זענען ארומגערעדט געווארען 2 פראגען: וועגען דעם, אז „מזרחי״ זאל אנהויבען זיך צו בעטייליגען אין די ארבייטען פון קאנגרעס און וועגען שאפען די קאאליציע־עקזעקוטיוו.

פון „מזרחי״ האט זיך בעטייליגט די גאנצע פראקציע און פון די ארבייטער זלמן רובאשאוו און אלע לייטערס פון די משקים.

זלמן רובאשאוו האט געהאלטען א גרויסען רעפעראט, אין וועלכען ער האט אויפגעקלערט די שטעלונג פון דער ארבייטער - פראקציע צו די רעליגיעזע פאסטולאטען, וועלכע זענען ארויסגעשטעלט געווארען דורך „מזרחי״, ווייטער האט רובאשאוו בעגרינדעט די נויטווענדיגקייט פון שאפען א ברייטע קאאליציע ביים וועהלען די ציוניסטישע עקזעקוטיוו.

רובאשאוו׳ן האבען דערגענצט די אנדערע ארבייטער־פארשטעהער. די ארבייטער - פארשטעהער האבען ארויסגעוויזען אנ׳אויפריכטיגען ווילען צו קומען צו א פערשטענדיגונג און נאכצוקומען ווי ווייט מעגליך די פאדערונגען פון „מזרחי״, גלייכצייטיג האבען זיי אבער ערקלערט, אז זיי קענען נישט מסכים זיין מיט דער פאדערונג פון אנווענדען סאנקציעס געגען די מחללי שבת, וואס ווערט געפאדערט דורך דער „מזרחי״־פראקציע.

די „מזרחי״־פארשטעהער זענען נישט געבליבען צופרידען מיט די אויספיהרונגען פון די ארבייטער און האבען דורכאויס געפאדערט אנצואווענדען שארפע סאנקציעס געגען די, וואס זענען מחלל שבת בהפרסיא אין ארץ ישראל.

ביז איצט האבען די אונטערהאנדלונגען נישט געגעבען קיין רעזולטאט, זיי זענען אבער נישט איבערגעריסען געווארען. די פראגע פון קומען צו א פערשטענדיגונג מיט „מזרחי״ איז די הויפט־שוועריגקייטען פון גאנצען קאנגרעס און כל־זמן דאס איז נישט געשעהן טרעט מען איינגאנצען נאך נישט צו צו אונטערהאנדלען מיט דער גרופע „ב״.

לוצערן, 26 (יט״א טעלעגראפיש)

גאנץ אומגעריכט זענען אריינגעקומען קאמפליקאציעס אין דער פראגע פון ווייצמאנ׳ס קאנדידאטור אלס פרעזידענט פון דער עקזעקוטיוו. די זאך האט מען שוין געהאלטען פאר ערלעדיגט. אין דער לעצטער מינוט איז עס אבער קאליע געווארען, ווייל ווייצמאנ׳ס פערזענליכע פריינד עצה׳ן איהם, אז ער זאל איצט נישט איבערנעהמען דעם אמט, ס׳איז אבער ווארשיינליך, אז מיט׳ן מאמענט ווען ס׳וועט בעזייטיגט ווערען דער קריזיס מיט „מזרחי״ איז ווייצמאנ׳ס קאנדידאטור א געזיכערטע און ער אליין וועט אויך מסכים זיין אויף איהר.

אויך דערפון איז אפהענגיג דאס שאפען פון דער ברייטער קאאליציע און דעם עקזעקוטיוו. די פראגע איז אפגעלעגט געווארען ביז מארגען.

די ארבייטער - פארשטעהער בעמיהען זיך ארויס צופיהרען פון געשפאנטען קריזיס.

לוצערן, 26 (יט״א טעלעגראפיש)

די ארבייטער - פראקציע האט היינט צונויפגערופען א גרויסע פרעסע־קאנפערענץ, בעת וועלכער אנפיהרענדע מיטגלידער פון דער פראקציע האבען בעקענט די פרעסע־פארשטעהער מיט די אקטועלסטע פראבלעמען, וועלכע דארפען ערלעדיגט ווערען דורכ׳ן קאנגרעס.

לוצערן, 26 (יט״א טעלעגראפיש)

די שווייצארישע „וויזא״־געזעלשאפט האט היינט איינגעארדענט א גרויסע אויפנאהמע פאר די קאנגרעס־דעלעגאטען, סיהאבען גערעדט הענ־

ריעטא שאלט, עדה פישמאן, ד״ר חיים ווייצמאן און אנדערע.

לוצערן, 26 (יט״א טעלעגראפיש)

היינט איז פארגעקומען א באנקעט פון דער געזעלשאפט פריינד פון העברעאישען טעאטער „הבימה״. מיט רעדעס זענען ארויסגעטרעטען דער געוועזענער דירעקטאר פון בערלינער שטאט־טעאטער לעאפאלד רעסנער, אדוואקאט גראנעמאן און אנדערע.

לוצערן, 26 (יט״א טעלעגראפיש)

די פערבאנדען אין פראנקרייך, וועלכע פיהרען דעם אנטי־נאצישען באיקאט און אין וועלכע עס זענען ארגאניזירט איבער 80 טויזענד פערזאן, האבען ארויסגעשיקט אנ׳אויפרוף צום ציוניסטישען קאנגרעס, אז ער זאל זיך פערנעהמען אין גאנצען פערנעהם מיט דער אנטי־נאצישער באיקאט - אקציע.

די פערבאנדען זאגען זיך ארויס געגען בעניצען דעם טראנספער־אפמאך, וועלכער ערנידריגט דעם יודישען כבוד און פערלייכטערט די לאגע פון נאצי־דאטשלאנד.

פאריז, 26 (יט״א טעלעגראפיש)

אויפ׳ן 16־טען סעפטעמבער איז געווארען גע־ווארען קיין גענף אנ׳אינטערנאציאנאלע קאנפערענץ פון די ליגעס צו בעקעמפען דעם אנטיסעמיטיזם. אין דער קאנפערענץ וועלען אנטיילנעהמען פאר־שטעהער פון פראנקרייך, בעלגיען, שווייץ, ענג־לאנד, עגיפטען, האלאנד און אנדערע לענדער.

לוצערן, 26 (יט״א טעלעגראפיש)

צווישען די פערשידענע קאמיסיעס האט זיך אויך קאנסטיטואירט די גלות - קאמיסיע, וועלכע וועט ארבייטען אונטער דער אנפיהרונג פון ד״ר סטיפען וויין.

די הויפט־פראגע אין דער דאזיגער קאמיסיע וועט זיין די באיקאט־אקציע געגען נאצי־דייטשלאנד

לוצערן, 26 (יט״א טעלעגראפיש)

ווי מיר האבען געמאלדען אין א פריהערדיגער דעפעשע, איז היינט פארגעקומען א פרעסע־קאנפערענץ אין דער ארבייטער - פראקציע.

די ערשטע רעדע האט געהאלטען זלמן רובאשאוו. ער האט געזאגט, אז די ארבייטער־פראקציע אויף דעם היינטיגען קאנגרעס איז א פילפארביגע רעפרעזענטאנץ: תימנ׳ער, אשכנזים, ספרדים, פאבריקס־ארבייטער, דארפס - ארבייטער, פאסטוכער און א גרויסע צאהל פרויען. דער ציל איז — א בויענדער און שאפענדער ארץ ישראל. דער צוועק איז קאלאניזירען און קאנסאלידירען ארץ ישראל.

ווייטער האט רובאשאוו געזאגט, אז עס מוז גע־שאפען ווערען א קאנטראל - אינסטאנץ איבער אלע פינאנציעלע אינסטיטוציעס אין א״י. אין דער קולטורעלער ארבייט וועט קומען אנ׳איבערברוך מיט׳ן שאפען פון מוסד־ביאליק. ער גלויבט, אז דער איצטיגער קאנגרעס וועט פאציפיצירען די בעציהונגען אין ציוניזם. די ארבייטער ווילען נישט צופלאקערן קיין קאמף און שטרעבען צו א צוזאמענארבייט. די ארבייטער זענען פאר שבת און כשרות, אבער זיי וועלען נישט מסכים זיין אויף קיין סאנקציעס געגען די מחלל שבת׳ניקעס.

אויף די פראגען פון די זשורנאליסטען האט גע־ענטפערט בערל לאקער. ער האט געזאגט, אז מ׳פערהאנדעלט נישט מיט די יודענשטאטלער, ווייל זיי רעדען בלויז וועגען שטאט, און האבען נישט קיין זין וועגען שטאטליכקייט.

בן־גוריון האט געזאגט: דער ציוניזם איז א שטאטס־בויענדע בעוועגונג. די פערהאנדלונגען מוזען דעריבער פארקומען דיפלאמאטיש. בנוגע דעם טראנספער מוז אויך אנגענומען ווערען א שטאט־בויענדער שטאנדפונקט. בעלגיען און באוויעט־רוסלאנד האבען אויך נישט איבערגעריסען די בעציהונגען מיט דייטשלאנד, הגם אידעאלאגיש זענען זיי צווישען זיך זעהר ווייט. און די אינטערנאציאנאלע בעציהונגען — האט בן־גוריון געזאגט — פערפליכטעט א מינימום פון פאליטישער העפליכקייט!

לוצערן, 26 (יט״א טעלעגראפיש)

לויט דער איניציאטיוו פון אוסישקינ׳ען ווערט אויף מארגען צונויפגערופען א געמיינזאמע בעראטונג פון דער „א״ און „ב״־גרופען פון די אלגעמיינע ציוניסטען. א פערשטענדיגונג איז ווארשיינליך.

לוצערן, 26 (יט״א טעלעגראפיש)

היינט אין אוונד האבען זיך ווידער אונטערן פארזיץ פון ווייצמאנ׳ען, אנגעהויבען די אונטערהאנדלונגען צווישען די ארבייטער און מזרחי. שפעט אין אוונד איז דערגרייכט געווארען א פערשטענדיגונג. עס איז אנגענומען געווארען, אז שבת און אפהיטען כשרות איז א דיסציפלין־פליכט פאר אלע ארבייטער און די ישובים, וואס ווערען אויסגעהאלטען דורך די נאציאנאלע פאנדען. די דאזיגע פארמולירונג וועט פארגעלעגט ווערען דעם קאנגרעס, און נאכדעם, ווי עס וועט אנגענומען ווערען א בעשלוס, וועלען די „מזרחי״ אנטיילנעהמען אין פרעזידיום און אין די קאמיסיעס, און מ׳וועט אנהויבען צו אונטערהאנדלען וועגען דעם קאאליציע־עקזעקוטיוו.

לוצערן, 26 (יט״א טעלעגראפיש)

9 אין אוונד האט זיך געעפענט די פלענאר־זיצונג פון קאנגרעס.

עס איז פארגעקומען די פארטזעצונג פון דער גענעראל־דעבאטע.

א גרויסע רעדע האט געהאלטען מ. יאהרבלום. ער האט אנגעוויזען אויף דעם דעמאקראטישען כאראקטער פון ציוניזם, און געזאגט, אז דער איצטיגער קאנגרעס איז דאס שענסטע קאפיטעל פון 40 יאהר ציוניזם. מען דארף — האט ער דערקלערט — פערשטארקען די פאליטישע טעטיגקייט. בעשיצען די יודישע קולטורעלע רעכט אין ראטען־פערבאנד, ארויסטרעטען געגען דער דייטשער בעסטיע, שיקען א טרייסט־ווארט די ליידענדע יודען און ארבייטער אין דייטשלאנד, אנשליסען זיך אין דער באיקאט־אקציע.

ווייטער רעדען נאך לואי ליפסקי און מארים ראטענבערג פון אמעריקא.

צום סוף איז געקומען צו אנ׳אינצידענט מיט מאיר גראסמאן, וועלכער האט אריינגעטראגען אנ׳אינטערפעלאציע, אז דער קאנגרעס זאל תיכף צו־טרעטען צו בעטראכטען די פראגע וועגען טראנספער ער האט אנגעוויזען, אז די פאליציי אין ארץ ישראל ארעסטירט די מענשען, וועלכע פיקעטירען די געשעפטען מיט דייטשע סחורות.

געענטפערט האט אויף דער אינטערפעלאציע טשערטאק און רמז. די אינטערפעלאציע איז אפגעווארפען געווארען.

ביליגסטער קיין וויען אויספלוג צום קאנגרעס

פון דער נייער ציוניסטישער ארגאניזאציע (נ. צ. א.)

אפפאהר מיט דער לאדזער פאבריקס־באהן

דעם 5־טען סעפטעמבער 18⁰³

דאס אנקומען קיין וויען דעם 6 סעפטעמבער 6³⁰ פריה

אפפאהר פון וויען דעם 12־טען סעפטעמבער

פרייז —.130 זל.

פון לאדז קיין וויען און צוריק קיין לאדז מיט פאס און וויזע

עס זענען נויטיג פאלגענדע דאקומענטע:

1) א פאס, 2) 2 פאטאגראפיעס, 3) מיליטער־ביכעל.

איינשרייבונגען ווערען שוין אנגענומען אין אדמיניסטראציע פון „נייעם פאלקסבלאט״ פיעטריקאווער 21, טעלעפאן 224-71, יעדען טאג פון 11 ביז 8 אוועגד.

צוליב דער געוואלדיג גרויסער פרעקווענץ איז געווינשען וואס פריהער זיך איינצושרייבען.

די איינוואוינער פון פאביאניץ, זגערזש, אלעקסאנדער, טאמאשאוו און פיעטריקאוו, מוזען האבען פון דער סטאראסטווע א דערלויבניש אויף אפציפאהרען קיין אויסלאנד.

מ'קאן זיך שוין נישט צוריקציהען!

מוסאליני איז זיך מודה, אז ער וויל אנעקסירען אביסיניען

לאנדאן, 26 (ספ. טעל.)
אין אן׳אינטערוויאו, וואס מוסאליני האט געגעבען דעם ספעציעלען קארעספאנדענט פון „דיילי מיילי", ווערט צ. א. געזאגט:
— „אויב אויף דער זיצונג פונ׳ם פעלקער־ליגע־ראט וועלען אדורכפארסירט ווערען סאנקציעס געגען איטאליען, וועט איטאליען תיכף ארויס פון דער ליגע, און די סאנקציעס וועט איטאליען שטעלן א בעוואפענטען ווידערשטאנד".
חוץ דעם האט מוסאליני דערקלערט, אז ער וועט ארויסשיקען א דעלעגאציע אויף דער זיצונג פונ׳ם פעלקער־ליגע־ראט, בכדי פאר דער גאנצער וועלט פארצושטעלען די איטאליענישע טענה.
מוסאליני פראטעסטירט געגען דעם טראקטירען איטאליען אויף א גלייכען אופן מיט אביסיניען. ביז אביסיניען וועט נישט נאכגעבען — האט ער צוגעגעבען — איז נישטא די קלענסטע האפנונג, אז איטאליען זאל ענדערען איהר שטעלונג. ווען די פעלקער - ליגע וועט זיך נישט צוריקציהען פון אויסצושפרייטען די ווייטע קאלאניאלע קאמפאניע אין אן׳אלגעמיינעם איירא־פאעאישען קריג אויפ׳ן חשבון פון צעהנדליגער מיליאנען מענשליכע עקזיס־טענצען — וועט די זינד איינגאנצען פאלען אויף דער פעלקער־ליגע. ווען מ׳זאל אנווענדען, אלס סאנקציעס, א בלאקאדע פון איטאליענישע פארטען, וועט איטאליען מיט אלע כוחות שטעלען א ווי־דערשטאנד אויף דער יבשה, אויפ׳ן ים און אינדער לופטען.
מוסאליני האט זיך אויפריכטיג מודה געווען, אז ער שטרעבט צו אנעקסירען אביסיניען, מחמת איטאליען ברויך גרויסע שטחים פאר איהר קאלא־ניזאציע. מיט דעם מאמענט, וואס אביסיניען וועט אפען זיין פאר דער איטאליענישער קאלאניזאציע, וועלען אלע איהרע קאלאניאלע אספיראציעס זיין דערגרייכט.
מוסאליני האט גלייכצייטיג דערקלעהרט, אז איטאליענ׳ס פינאנציעלע פערהעלטעניסען וועקען נישט קיין שום אומרוה. די באפעלקערונג פון איטאליען — האט ער צוגעגעבען — שטיצט ענטוזיאסטיש אונטער די פאשיסטישע ארדענונג. די נישט פערדינט־בעקומענע וואונד פון היגטער זאריא, מחמת וועלכער דאס הארץ פונ׳ם איטאליענישען פאלק האט געליטען העכער 40 יאהר, מוז איצט, איינמאל פאר־אלע־מאל, פערהיילט ווערען.
מיר קענען זיך איצט נישט צוריקציהען — האט מוסאליני פערענדיגט זיין אינטערוויאו — צוויי הונדערט טויזענד איטאליענישע קאראבינערען אין מזרח־אפריקא וואלטען אליין אנגעהויבען צו האנד־לען אהן א בעפעהל.

מכוח סאנקציעס געגען איטאליען

לאנדאן, 26 (ספ. טעל.)
דער אנפיהרער פון דער אפאזיציאנעלער לייבאר־פארטי, לאנסבורי, האט דערקלערט פאר א פארשטעהער פון „סאנדער רעפערס", אז די לייבאר פארטי וועט אונטערשטיצען די רעגירונג, אויב זי וועט ארויסטרעטען מיט סאנקציעס געגען איטאליען.

די קאלירטע ראסע׳ קאנטרא מוסאליני

לאנדאן, 26 (ספ. טעל.)
אונטער נעלסאנס דענקמאל אויפ׳ן טרא־פאלגאר־סקווער, איז נעכטען בייטאג פארגעקומען א פראטעסט־פערזאמלונג פון פארשטעהער פון קא־לירטע ראסען אין לאנדאן געגען דער איטאליע־נישער פאליטיק אינ׳ם ענין־אביסיניען.
גערעדט האבען אויסשליסליך קאלירטע.
צווישען די צוהערער, וואס זענען בעשטאנען פון נעגערס, הינדוסען, מאלאיער, א. א. ראסען, האבען זיך אויך געפינען די זיהן פונ׳ם אביסינישען געזאנדטען אין לאנדאן, דר מארטין.
די פערזאמעלטע האבען אנגענומען א פראטעסט־רעזאלוציע געגען דעם, וואס ענגלאנד האלט זיך ביים פערבאט צו שיקען געוועהר, בעוואלה׳־לענדיג דערמיט אביסיניען.

וויטערדיגע טראנספארטען פון איטאליעניש מיליטער

רוים, 26 (ספ. טעל.)
די שיף „פרינצעסין דזשיאוואננא" איז אפ־געשוואומען קיין מאסוא, מיטנעהמענדיג 50 אפי־צירען, 1000 „שווארצע העמדלעך" און קריגס־מאטעריאל.
די האוואס־אגענטור פערזיכערט, דאס עס איז געווענדט ספעציעלע אויפמערקזאמקייט אויף דער לופט־קאמוניקאציע מיט אפריקא. עריטרעא האט אין יאנואר געהאט 13 לופט־פליה־פלעצער, און איצט — 35. דער פליה פון רוים קיין אסמארא דויערט 3 טעג.

מ'קומט יאקאש אדורך...

רוים, 26. (ספ. טעל.) אין די איטאליענישע יאפאנישע פרעסע־בעציהונגען איז געקומען צו א געוויסער אפשפאנונג נאך דעם, ווי זייט א צייט, האט דער יאפאנישער צד אנגענומען אן׳אביעקטיווע שטעלונג בנוגע דעם איטאליעניש־אביסינישען קאנפליקט.

מוסאליני׳ן צו פערדאנקען...

8,000 איטאליענישע זעלנער עוואקו־אירט אויפ׳ן אינזעל ראדאס

לאנדאן, 26 (ספ. טעל.)
„דיילי הערעלד" איז מודיע, אז די צאהל קראנקע זעלנער, וואס זענען עוואקואירט געווארען פון מזרח־אפריקא אויפ׳ן אינזעל ראדאס בעטרעפט 8,000 מאן.
עס פעהלען אויס ערטער אין שפיטאלען, בויט מען נייע, און דערווייל זענען פיל זעלנער איינלאקירט אין פריוואט־הייזער.

אדיס־אבעבא גרייט זיך צו צו שוץ בעת א לופט־אטאקע

לאנדאן, 26, (יט"א טעלעגראפיש)
לויט ווי מען איז מודיע פון אדיס־אבעבא האט דער אבישינישער קייסער ארויסגעגעבען בע־פעהלען און אינסטרוקציעס צו דער בעפעלקערונג ווענען אנווענדען שוץ־מיטלען אין פאל פון א לופט אטאקע. די בעפעלקערונג וועט אין אזא פאל יעדער מאל געווארענט ווערען דורך קלויסטער־גלאקען און הארמאטען שאסען.

עקסטרא־זיצונג פון איטאליע־נישען מיניסטארען־קאבינעט

רוים, 26 (ספ. טעל.)
די סטעפאני־אגענטור איז מודיע: די זיצונג פון מיניסטארען־קאבינעט איז צונויפגערופען אויף מיטוואך בייטאג אין דעם רעגירונגס־בנין אין באלזאנא.
דער קארעספאנדענט פונם פאריזער „מאטען" גיט אן, אז אויף דער דאזיגער זיצונג וועלען אנ־גענומען ווערען וויכטיגע בעשלוסען וועגען דער ווייטערדיגער אקציע אין אביסיניען.

כדי צו ליקווידירען בשלום דעם סכסוך

לאנדאן, 26 (ספ. טעל.)
לויט א מיטטיילונג פון „דיילי הערעלד" איז צווישען דער ענגלישער לייבאר־פארטיי און די פראנ־צויזישע סאציאליסטען געקומען צו א הסכם מכוח א בשותפות׳דיגער אקציע אין דער ריכטונג פון בשלום רעגולירען דעם איטאליעניש - אביסינישען קאנפליקט.
די אנפיהרער פון בידע פארטייען האבען בדעה זיך צו ווענדען צו ליטווינאוו׳ן, אלס דעם פארזיצער פון דער איצטיגער סעסיע פון פעלקער־בונד־ראט, מכוח׳ן אויסאיבען א דרוק אין דער ריכטונג פון ליקווידירען דעם קאנפליקט בדרך ארביטראזש.

די „אגודה" לאזט נישט אפ

איז נישט הרב לעווין, סא זאל כאטש זיין מאזור, טראקענהיים, הרב שיראצקי...

וארשא, 26 (טעלעפאניש)
עס איז שוין א בעוואוסטע זאך, אז די „אגודה" האט געמאכט בעמיהונגען, און צ.א. ערטער אויך אין לאדאן, ביים געוועז. אמבאסאדאר סקירמונט. דאס מ׳זאל אויספועלן א סענאט־מאנדאט פאר׳ן ריישער רב לעווין. איצט איז שוין בעקאנט גע־ווארען, אז די אינטערווענץ האט צו גארנישט געבראכט פשוט, ווייזט אויס, דערפאר, וואס דעם הרב לעווין וויל מען נישט גער זעהען אין די רייהען פון די סענאטארען.
אין שייכות דערמיט איז היינט פארגעקומען א זיצונג פון צענטראל־ראט פון דער „אגודה" וואו דעה ענין איז גענומען געווארען צו קענטניס, און היות די רעגירונג איז דאך געניגט צו געבען דער „אגודה" א סענאט־מאנדאט, האט מען אפגע־שטימט צווישען זיך, ווער מען מ׳זאל ארויסשטעלען פאר קאנדידאטען. אין רעזולטאט פון דער אפשטי־מונג האט אליה מאזור בעקומען 17 שטימען, און טראקענהיים — 12.
חוץ מזה איז ענטשטאנען א פלאן ביי די מקורבים פון רבי׳שע הויפען וועגען ארויסשטעלען די קאנדידאטור פונ׳ם לוצקער רב, שיראצקי׳ן. דערווייל איז לעבעדיג.

גרויסע שרפה אין כענטשין

300 יודישע פאמיליעס אהן א דאך איבער׳ן קאפ

ווארשא, 26 (טעלעפאניש)
היינט איז אנגעקומען א ידיעה קיין ווארשא וועגען א גרויסער שרפה, וואס איז אויסגעבראכען אינ׳ם שטעטעל כענטשין, ביי קעלץ.
מיט׳ן פייער זענען אוועק עטליכע צעהנדליג הייזער. 300 יודישע פאמיליעס זענען געבליבען אהן א דאך איבערן קאפ.
מ'אלארמירט נאך הילף.

Dr. REICHER
פאלודביאווא 28, טעל. 101-93
ספעציאליסט
פאר מענער־שוואכע־בעהאנדלונג
סעקסועלע בערעטונגען און פסיכא־אנאליזען
נעמט אן פון 8—11 און פון 5—8 אוונד

כירורגישער קאבינעט
Dr. med.
J. Szreiber
Narutowicza 9, tel. 122-85.
נעהמט אן פון 1—2 און פון 6—8 אווענד.

א לאקאל
פון 2 צימער און קוך
אויף פיעטריקאווער גאס צווישען זא־ווארזקא און שרודמיעסקא, פארטער ווערט פון זאפארט געזוכט.
אפערטען אונטער "N. T." אין אדמינ פון דער צייטונג. מעקלערס געווינשען.

ד"ר
ל. שיפמאן
האט זיך איבערגעצויגען
פון זשעראנא 3
אויף 64 זאכאדניא 64
פראנט, 2־טער שטאק. טעל. 106-72.

קאמוניקאט.
מיר ווארנען די פערוואלטונג פון טריקא־וועש־נייער כאלופניקעס בזשעזשי־נער 7, פאר נישט לאזען נעמען די היים־ארבייטער קיין ארבייט און פאר בעפאלען אונזערע שטרייק־קאנטראלעס. די קאנסעק־ווענצען דערפאר וועט איהר טראגען.
מיט אכטונג:
די טריקא־ארבייטער־פאך־קאמיסיע
אלעי קאשטשושקי 21.

Lekarz-Dentysta
Romana Krzepicka
POMORSKA 30, tel. 206-53
powróciła.

Dr. med.
Haltrecht
ספעציאל־ארצט פאר הויט־און געשלעכטס קראנקהייטען
פיעטריקאווער 10, טעל. 245-21
עמט אן ביז 8 פריה, פון 12 ביז 2 מיטאג און פון 5—9 אוו. זונטאג פון 10—1 בטאג.
אלע ארט אנאליזען.
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע־פרייזן

פאר גאלד,
ביזשוטעריע
און לאמבארד־קוויטעס
צאהלט די העכסטע פרייזען
איזידאר פיאלקא
פיעטריקאווער 7.

די אלע, וואס האבען
לעבענס־פערזיכערונגס־פאליסען,
וואס זענען א געוויסע צייט נישט געצאהלט געווארען און זאגאר אנולירטע קענען ווערען דורך מיר אויסגעניי בעניצט און ווייטער גילטיג, אזוי, אז דאס איינגע־צאהלטע געלד זאל נישט פארלוירען ווערען.
ווענדען זיך:
לאדז, פיעטריקאווער 145, וו. 5
ש. זילבערבערג אויס ווארשא
טעל. 203-94. מיגדליך פון 3 ביז 5 נ.מ.
פייער מיט גנבות פערזיכערונג נעם איך אן פאר אלע פערזיכערונג־געזעל־שאפטען אויף גינסטיגע בעדינגונגען.
אגענטען געזוכט.

Z prawami gimnazjów państwowych
Prywatne Gimnazjum Męskie
i SZKOŁA POWSZECHNA
I. KACENELSONA
ul. Zawadzka 43, tel. 151-79
איינשרייבונגען אין אלע גימנאזיאל־קלאסען, ווי אויך אין אלע קלאסען פון פאלקסשולע נעמט אן די קאנצעלאריע טאג־טעגליך (אויסער שבת) פון 10—1 פארמיטאג און פון 5—6 נאכמ. אויך ווערען אנגענומען קינדער אין עלטער פון 4 ביז 6 יאהר אין
איינציגען העברעאישען גן־ילדים
(פרעבעל־שולע).

Dr.
Wajnberg
ספעציאליסט פאר לונגען, הארץ און סקלעראז־קראנקהייטען
צוריקגעקעהרט
וואוינט יעצט פיעטריקאווער 145,
טעל. 126-02.
נעמט אן פון 9—10 פריה, 3—5, 8—9 אוו

Dr. med.
IGNACY GRYNBERG
אינערליכע קראנקהייטען
(ספעציאליסט פאר הארץ־קראנקהייטען)
17 CEGIELNIANA 17
telefon 174-15.
נעהמט אן פון 6 ביז 8 אווענר.

אויערן, נאז און האלז
קליניק
מיט בעטען פון Dr.
Z. Rakowski
פיעטריקאווער 67. טעל. 127-81
נעהמט אן שטענדיגע קראנקע (צוריק אפעראציע א. ז. וו.), ווי אויך אמבולא־טארישע פון 9—2 און פון 4—8 אוונט

Dr.
Różaner
צוריקגעקעהרט

איטאגענישע שווייסונגען
מעטאל־בעארבייטען
שלאסערײ־ארבייטען
מאשינען־טיילען
און ווערקצייג
פירמע אויס ביליג
J. REDER, Łódź
11-13 ליסטאפאד 11־טער

שיטערן
מיט פאריזער שרינגען
און פערטיגע שייטלען
ביי קערש.
סקווערא 15

נאך לאנגע און שווערע ליידען איז אין עלטער פון 81 יאהר געשטארבען אונזער ליבע מוטער, שוויגערמוטער און גרויסמוטער נ"ע
ח' אסתר אשת ר' שמעון ז"ל פאיענצקי
די לוי׳ קומט פאר היינט, דינסטאג, ד. 27 אויגוסט 1935, 2 א זייגער נאכמ. פון טרויער־הויז פאלודניאווא 13, וועגען וואס מ׳מעלדט מיט אין גרויס צער
די פאמיליע.

אפגעהרג'עט א סאציאליסטישען דעפוטאט

אינ'ם דאנציגער סיים דערפאר, ווייל ער האט גע־זאגט, אז אין די נאצי־רייהען געפינט זיך א יוד...

דאנציג 26 (טעלעפאניש)

היינט איז דא, אונטער'ן פארזיץ פון נאציאָנאַל־סאָציאַליסטישען דעפוטאַט בעיל, פאָרגעקומען אַ זיצונג פון סיים, אויף וועלכער עס איז, אין דער ערשטער רייה, מיט 42 שטימען געגען 28 אָפּ־געוואָרפען געוואָרען דער פאָרשלאַג צו אויפלייזען דעם סיים.

ס'איז אויך אָפּגעוואָרפען געוואָרען דער פאָר־שלאַג צו בעשטעטיגען דעם פויליש־דאַנציגער „אָפּ־מאַך וועגען סאָציאַלע פערזיכערונגען. די נאַציאָ־נאַל־סאָציאַליסטען האָבען דאָס דערקלעהרט מיט דער קריטישער סיטואַציע אין וועלכער דאַנציג גע־פינט זיך.

בעת דער דיסקוסיע, האָט דער אָנפיהרער פון די סאָציאַליסטען, דעפ. בריל דערקלעהרט, אז אין די רייהען פון די נאַצים געפינט זיך אַ יוד. דער פאָרזיצער האָט ברילן אויסגעשלאָסען פון דער זיצונג, און די נאַציסטישע דעפוטאַטען זענען איהם בעפאַלען און שטאַרק צעהורגט.

עס האָט אויך גערעדט דער פוילישער דעפו־טאַט בודזינסקי, וועלכער האָט צ.א. אויפגעפאָ־דערט, אַז די אונטערהאַנדלונגען, וואָס יוערען גע־פיהרט מיט פוילען, זאָלען צוגעאיילט ווערען, בכדי לייכטער צו מאַכען די שווערע סיטואַציע פון דער דאַנציגער בעפעלקערונג.

דער סענאַט־פרעזידענט גרייזער, האָט געהאַל־טען אַ גרויסע רעדע וועגען די אַקטועלע דאַנצי־גער ענינים. ער האָט קודם כל אונטערגעשטראָכען, אַז די נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטען וועלען קיינמאָל נישט איבערגעבען די מאַכט אין די הענד פון אַנ׳אַנדערער פאַרטיי.

ער האָט אויך גערעדט וועגען דער שווערער השפעה פון די פוילישע צאָל־בעדינגונגען. דאַנ־ציג — האָט ער דערקלעהרט, — מוז בלייבען ביי אייגענער וואַלוטע און ביי אַנ׳אייגענער עמיסיע־באַנק. פאַר איינער פון די סיבות, וואָס האָבען גורם געווען צו די ווירטשאַפטליכע שוועריגקייטען אין דאַנציג, האַלט דער פרעזידענט גרייזער — די קאָנ־קורענץ פון גדיניע.

אין ראטען־פערבאנד גרייטען זיך שוין די „קרי־געריישע אפיקורסים" צו די יודישע ימים־טובים

מאָסקווע (יט"א) דער לענינגראַדער ראיאָן־ראַט פון די קריגעריישע אפיקורסים און דער „אַנטי־רעליגיעזער קאָמבינאַט" האָבען לעצטענס אונטער־גענומען אַ רייניגונג פון זייערע רייהען. עס האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז דאָס לעקטאָר־ביוראָ פון אפיקור־סים־פערבאַנד איז בעשטאַנען, אין גרעסטען טייל, פון לעקטאָרען, וואָס זענען אַמאָל געווען קלויסטער־זינגער, כלי־קודש און אַנדערע „קלאַסען־פרעמדע עלעמענטען".

איצט איז דורכגעפיהרט געוואָרען אַ גרינדליכע רייניגונג פון דעם אָנפיהרענדען אַפּאַראַט. די „פרעמ־דע קאָנטר־רעוואָלוציאָנערע עלעמענטען" זענען בע־זייטיגט געוואָרען און זייער אָרט האָבען פערנומען אויסגעפּרובטע אַנטי־רעליגיעזע טוער, וואָס זענען צוגעשיקט געוואָרען פון די פּאַרטייאישע הויכשולען.

דער אַרבייטס־פּלאַן פון אַנטי־רעליגיעזען אַפּאַראַט איז גרינדליך איבערגעבויט געוואָרען, און אין צו־זאַמענהאַנג מיט די פאָרשטעהענדע יודישע ימים־טובים, וועט איצט אויסגעאַרבייט אַ נייער פּלאַן פון אַנ'אַנטי־רעליגיעזער אַקציע.

בעשטימט די לייטונג פון יודישען קולטורעלען רייכס־פערבאנד

בערלין (יט"א) אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן הסכם, וואָס איז געשלאָסען געוואָרען צווישען דער בערלינער געהיים־פּאָליציי און פּראָפּאַגאַנדע־מיניס־טעריום וועגען דעם רייכס־פערבאַנד פון יודישע קול־טור־פעראיינען, איז אַלס לייטער פון דעם פערבאַנד בעשטימט געוואָרען ד"ר קורט זינגער און אַלס גע־נעראַל־סעקרעטאַר ד"ר ווערנער לאַנגע.

וועלט־בעראטונג פון ברית־הקנאים אין לוצערן

לוצערן (יט"א) דאָ איז פאָרגעקומען אַ וועלט־בעראַטונג פון „ברית הקנאים" מיט'ן אַנ־טייל פון דעלעגאַטען פון א"י, פוילען, ליטע, לאָטוויע, טשעכאָסלאָוואַקיי, עסטרייך און רומעניען א.א.וו. אויף דער בעראַטונג זענען אַרומגערעדט געוואָרען פערשידענע ערציהונגס־פּראָבלעמען און צוגרייטונגען צו דער וועלט־קאָנפערענץ פון „ברית הקנאים", וועלכע וועט פאָרקומען סוף פון היי־יאָהר.

אין דער בעראַטונג האָט אַנטיילגענומען מאיר גראָסמאַן.

ענגלאנד בויט די גרעסטע לופט פליה־סטאציע אויפ'ן נאהענטען מזרח

באַגדאַד (יט"א) אין סין אדובאן, 30 קילאָ־מעטער פון באַגדאַד, האָט ענגלאַנד אָנגעהויבען צו בויען אַ לופט־פליה־סטאַציע. די אַרבייט ווערט געמאַכט זעהר אינטענסיוו דורך הונדערטער אי־ראַקער אַרבייטער. די נייע לופט־פליה־סטאַציע וועט איבערשטייגען אין איהר גרויס די סטאַציע פון אַמאַן, (עבר־הירדן) און וועט זיין די גרעסטע אויפ'ן נאָהענטען מזרח.

דער צורר היהודים פראפ. קוזא

רעדט אויפ'ן קאנגרעס פון זיין פארטיי דער־עיקר וועגען קאמוניסטען

בוקאַרעשט, 26 (ספּ. טעל.)

אין קישינעוו איז פאָרגעקומען דער ערשטער קאָנגרעס פון דער נאַציאָנאַל־קריסטליכער פּאַר־טיי, אונטערן פאָרזיץ פונם טרויעריג־בעריהמטען יודען־פרעסער, פּראָפ. קוזאַ.

אין דעם קאָנגרעס האָבען זיך בעטייליגט 30.000 מאַן פונם גאַנצען לאַנד.

ס'איז כאַראַקטעריסטיש, וואָס דאָס מאָל האָט דער פּראָפ. קוזאַ אָפּגעלאָזט די יודען, און זיין כעס און גרימצאָרן געוואָרפען אויף די קאָמוניסטען, אין וועלכע ער זעהט אַ גרויסע געפאַהר פאַר'ן לאַנד.

נאָכ'ן קאָנגרעס פון די שוואַרץ־מאַה'ניקעס איז פאָרגעקומען אַ דעפילאַדע, וועלכע האָט געדויערט העכער 2 שעה.

רעקארד־וואוקס פון האנדעל־אויסטויש צווישען פוילן און א"י

וואַרשאַ (יט"א) די פויליש־פּאַלעסטינישע האַנדעלס־קאַמער טיילט מיט, אַז דער אימפּאָרט פון ארץ ישראל קיין פוילען האָט אין יולי ה. י. בעטראָפען 73.000 זל. (אין יולי 1934 — 28.000 זל.) און דער עקספּאָרט פון פוילען קיין א"י האָט בעטראָפען 1.790.000 זל. (אין יולי 1934 — 730.000 זל.).

אין דעם פעריאָד יאַנואַר־יולי 1935 האָט דער אימפּאָרט פון א"י קיין פוילען בעטראָפען 3.085.000 זל. (לגבי 808.000 זל. אין דעם זעלבען פעריאָד 1934) און דער עקספּאָרט פון פוילען קיין א"י 7.385.000 זל. (לגבי 5.443.000 זל. אין יאָהר 1934)

ראדיא־פראגראם

דינסטאַג דעם 27טען אויגוסט.

6,36 — גימנאַסטיק. 6.50 — פּליטען. 7.20 — ידיעות. 7.30 — ספּאָרט און טוריסטישע שמועסען. 7.35 — מוזיק פון פּליטען. 10 — טראַנסמיסיע פון ערשטען אויספלוג פון דער שיף „פּילסודסקי". 11.57 — צייט־סיגנאַל. 12.53 — ידיעות. 12.15 — פּליטען. 1.05 — קאָנצערט. 1.35 — פּליטען. 3.15 — בערזע. 3.25 — עקספּאָרט. 3.30 — קאָנ־צערט. 4 — פון פ. ק. אָ. 4.15 — פּליטען. 5.00 — קאָנצערט פאַר זומער וואוינונגען און קור־ערטער. 6.00 — „פויגעל מילך" — רעפעראַט פון דר. צוויי־באום. 6.10 — אַ מינוט פּאָעזיע. 6.15 — גאַנץ פוי־לען זינגט. 6.45 — פּליטען. 7.15 — רעקלאַמע קאָנ־צערט. 7.30 — פּליטען. 7:50 — שמועסען. 8.00 — פּליטען. 8.10 — וויאָלאָנטשעל קאָנצערט. 8.45 — אָווענד ידיעות. 9.00 — פּליטען. 9.10 — פון דער „שאַך אָלימפּיאַדע' אין וואַרשע. 9.30 — קאָנ־צערט. 10.30 — ספּאָרט. 10.40 — קאָנצערט. 11.00 — ידיעות. קאָמוניקאַטען. 11.05 — קאָנצערט.

Dr. med. H. LUBICZ

פאַר הויט, ווענערישע און געשלעכטס־קראַנקה.
צעגעלניאַנאַ 7 (פריהער 43), טעל. 114-32
טעלעפאָנגס־שעה'ן 8–10, 12–2 און 5–8 אָווענד
זאמטאג פון 9–11 בייטאג און יום־טוב פון 9–1.
פאַר דאַמען — אַ בעזונדער ווארטע־זאל.

געשלאסען די סעסיע פונ'ם אמעריקאנישען רעפּרעזענ־טאנטען־הויז

וואַשינגטאָן, 26 (ספּ. טעל.)

דאָס רעפּרעזענטאַנטען־הויז האָט אָנגענומען אַ בעשלוס צו שליסען די איצטיגע סעסיע, נישט פעסטשטעלענדיג קיין טערמין פאַר דער קומענ־דיגער סעסיע.

הוראגאן אין גענוא

גענוא, 26 (ספּ. טעל.)

איבער דער שטאָט און איבער'ן פּאָרט איז אַדורך אַ מורא'דיגער שטורעם־ווינט, וועלכער האָט אָנגעמאַכט געפעהרליכע חורבנות.

5 פּערזאָן זענען דערהרג'עט געוואָרען. איבער 30 פערוואונדעטע.

זיג פון א פוילישען קאוואלעריסט

ריגע, 26 (ספּ. טעל.)

אויף דעם אינטערנאַציאָנאַלען היפּישען קאָנ־קורס אין ריגע, האָט דעם פּריז פונ'ם לעטישען קריגס־מיניסטער בעקומען דער פוילישער קאַפּיטאַן בילינסקי אויף זיין פערד „ראַבוש", וועלכער האָט פערנומען דעם ערשטען פּלאַץ אין ביידע לויפען.

געשטארבען יודיש־אמעריקאנער מאהלער

ניו־יאָרק (יט"א) לעאָ מיעלציגער, בעקאַנ־טער יודיש־אַמעריקאַנער מאָהלער, איז געשטאָרבען אין עלטער פון 65 יאָהר.

מיעלצינער האָט צוו. אַנד. געמאָהלען די פּאָר־טרעטען פון פיר פּרעזידענטען: ווילסאָן, טאַפט, טעאָ־דאָר רוזוועלט און קולידזש.

פונם אינטערנאציאנאלען שאך־טורניר איןווארשא

וואַרשאַ, 26 (טעלעפאָניש)

דער צושטאַנד פון דער טורניר־טאַבעלע נאָך די פאָרגעקומענע 14 רונדעס איז פאָלגענדער: שוועדען — (4) 36,5 פּונקטען; אַמעריקאַ — (4) 34,5; פוילען און אונגאַרן צו — (5) 33,5; טשעכאָסלאָוואַקיי — 33,4; יוגאָסלאַוויען — (5) 31; עסטרייך — (3) 30; עסטלאַנד — (2) 29; אַר־גענטינאַ — (7) 27; לעטלאַנד — (6) 27; פינלאַנד — (3) 26; ענגלאַנד — (4) 25; ליטע — (5) 24.5; פּאַלעסטינאַ — (6) 24; דענעמאַרק — (5) 20,5; רו־מעניען — (3) 20; איטאַליען — (7) 14; שווייץ — (6) 13; אירלאַנד — (4) 7.

מאסאריק בעשטימט צווישען זיינע גע־הילפס ביכער די אויסגאבען פון דער העברעאישער אוניווערזיטעט.

ירושלים (יט"א) צום 85־טען געבורט־טאָג פון דעם טשעכאָסלאָוואַקישען מלוכה־פּרע־זידענט פּראָפ. טאָמאַס מאַסאַריק, האָט די הע־ברעאישע אוניווערזיטעט אין ירושלים זייבער צייט אַוועקגעשיקט די פילאָזאָפישע אויסגאַבען, וואָס פערעפענטליכט אונטער דער רעדאַקציע פון פּראָפ. רות. פּראָפ. מאַסאַריק האָט איצט צוגעשיקט אַ תשובה דער אוניווערזיטעט — דורך דער פער־מיטלונג פון טשעכאָסלאָוואַקישען קאָנסול אין ירושלים — אין וועלכער ער דריקט אויס זיין פרייד איבער דער מתנה, פון „די פילאָזאָפישע רעפּרעזענטאַטיווע ווערק פון דער וועלט אין לשון קודש", און ער טיילט מיט, דאָס ער האָט די ביכער בעשטימט אין זיין ביבליאָטעק צווישען זיינע געהילפס־ביכער.

פון אינטערנאציאנאלען רינג־קאמף טורניר אין ספּארט־צירק

געכטען האָבען אין דער ערשטער פּאָר געקעמפט דער שרעקליכער „קינג־קאָנג" — שימקאָווסקי מיט דעם בעקאַנטען יודישען אַטלעט קראַוזער. די גאַנ־צע צייט האָט קראַוזער געהאַט די איבערמאַכט און אין דער 36־טער מינוט איז שימקאָווסקי אַריבער־געוואָרפען געוואָרען דורכ'ן נעגנער אַ בער'ן רינג און צוליב דעם פאָרפאַל האָט דער ריכטער איבער־געריסען דעם קאַמף. ד"ר פישער האָט ערטיילט שימ־קאָווסקי'ן הילף און באַנדאַזשירט די צושעדיגטע האַנד.

אין דער צווייטער פּאָר האָבען געפיהרט אַנ'אַמע־ריקאַנער קאַמף דער לאָדזער מייסטער טאַרנאָוו מיטן אַטלעט נאָוואַק, וועלכער גיט זיך אונטער באַלד אין דער 2 מינוט. דער דייטש שיקאַט בעזיגט דעם לאָד־זער סענקאָווסקי אין דער 8־טער מינוט, צייסיג בע־זיגט אובע'ן אין דער 3־טער מינוט. אין דער לעצ־טער פּאָר האָבען געקעמפט דער נעגער טאָמסאָן מיט גראַבאָווסקי'ן, וועלכען ער בעזיגט אין דער 26־טער מינוט. דאָס פּובליקום האָט שטאַרק אַפּלאָדירט דעם נעגער.

היינט קעמפען: קראַוזער מיט'ן דייטש שיקאַט. צייסיג — שימקאָווסקי, סענקאָווסקי — קאַרלעווסקי, באַראַוויאַק — נאָוואַק. און דער אויסגעצייכענטער טאַרנאָוו קעמפט מיט גראַבאָווסקי'ן.

פערלייכטערטע טוריסטען רייזעס קיין פאלעסטינע

די היגע אָפּטיילונג פון וואַגאָן־לי־קוק האָט נעהמענדיג אין אַכט די בעדייטענדע פרעקווענץ פון טוריסטען אויספלוגען קיין פּאַלעסטינע בעשלאָ־סען איינצופיהרען אַ רייע אויסבעסערונגען און פערלייכטערונגען אין די רייזעס קיין פּאַלעסטינע צו דעם צוועק איז אַ חוץ די שיף „פּאָלאָניע" וואָס קורסירט שטענדיג אויף דער טראַסע דורך קאָנ־סטאַנץ קאָנסטאַנטינאָפּעל געלאָזט געוואָרען די שיף „קאָשטיושקאַ", אַזוי אַז איצט קורסירען צווי־שען פּאַלעסטינע און פוילען צוויי שיפען, צום גינסטען פון די פּאַסאַזשירען זענען אויך איינגע־פיהרט געוואָרען שלאָף וואַגאָנען פון 3־טע קלאַס וואַרשאַוואַ־קאָנסטאַנצאַ.

נאָהענטערע אינפאָרמאַציעס ערטיילט וואַגאָן־לי־קוק פּיעטריקאָווער 68 טעל. 170-70

אין ציעכאצינעק

איז צו בעקומען טעגליך דעם

ביי'עם

פאלקסבלאט

ביי ש. סוכעצקי,

זדראיאָוואַ 10.

הינדוסער „פייער־שפאציר" ווערט דורכגעפיהרט אין ענגלאנד

צום ערשטען מאָל אין אייראָפּאַ וועט דורכ־געפיהרט ווערען אין קאַרשאַלטאָן, סאַרעי, ענג־לאַנד, אַ הינדוסישע צערעמאָניע, וואָס הייסט „פייער־שפּאַציר" און וואָס איז אַלט טויזענדער יאָהרען.

אַ הינדוס, קודאַ באָקס, וועט מאַכען דעם „פייער־שפּאַציר". מען זאָגט, אַז ער וועט פּשוט אַוי איינפאַך געהען אויף פייער.

די דאָזיגע צערעמאָניע וועט פאָרקומען דעם 17 סעפּטעמבער פאַר פּראָפעסאָרען פון דער לאָנ־דאָנער אוניווערזיטעט.

אַ פאָרשטעהער פון אַ ענגלישער צייטונג האָט שוין געהאַט אַ געשפּרעך מיט קודאַ באָקס, און ער האָט איהם געפרעגט, אין וואָס בעשטעהט זיין סוד, וואָס ער קען געהן אויף פייער.

דער הינדוס, קודאַ באַקס, האָט געענטפערט:

— קודם כל מוז איך צוערשט זיין גייסטיג און פיזיש ריין, און דאַן איידער איך מאַך דעם שפּאַציר אויפ'ן פייער, מוז איך זאָגען איינציגע פּסוקים פון קאָראַן וועגען אברהם'ען.

— וועגען אברהם'ען? — האָט דער ענגלישער זשורנאַליסט געפרעגט מיט ערשטוינונג.

— יאָ — האָט געענטפערט דער הינדוס — פון אברהם'ען שטאַמט דער פייער־שפּאַציר. ווען מען האָט געפיהרט אברהם'ען אַריינצוואַרפען אין קאַלך־אויווען, האָט אַ מלאך איהם געזאָגט אַ שפּרוך, געוויסע ווערטער און די פלאַמען זענען פאַר איהם געווען בלומען. אָט די ווערטער פון אברהם'ען זאָג איך איידער עס הויבט זיך אָן די צערעמאָניע.

קודאַ באַקס האָט נישט געזאָגט וואָס די ווערטער פון אברהם אבינו זענען.

לאדז. 27 אויגוסט 1935

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז. 27 אויגוסט 1935

הינטערקוליסען פון דער ענגלישער טאקטיק
אין דעם איטאליעניש-אביסינישען קאנפליקט

זייט דער קאנפליקט צווישען איטאליען און ענגלאנד איז אריין אין א שארפען סטאדיום האט די עפענטליכע מיינונג אין ענגלאנד נישט אויפגעהערט אויף א לעבהאפטען אופן צו רעאגירען אויף דעם פערהאלטען זיך פון מוסאליניען און אויף זיין אונבויגזאמער ענטשלאסענהייט צו ערלעדיגען דעם קאנפליקט מיט אביסיניען דורך געוואלד.

די מעכטיגע שלום ארגאניזאציעס אין ענגלאנד, וואס האבען מיליאנען מיטגלידער און אנהענגער אין גאנצען לאנד, האבען כסדר אנגענומען שריט ביי דער רעגירונג און זי אויפגעפאדערט זיך נישט אפצושרעקען פאר קיין מיטעל מיטן ציל אפצוהאלטען איטאליען אין איהרע קריגערישע פלענער און עפענטליך מעלדען וועגען די סאנקציעס וואס וועלען אנגעווענדעט ווערען געגען איטאליען אין פאל ווען מוסאליני וועט נישט קוקענדיג אויף אלע קאנצעסיעס און ווארנונגען ווייטער שיקען מיליטער קיין אפריקא.

אויך די גאנצע ענגלישע פרעסע האט מיט קליינע אויסנאהמען, פערטרעטען דעם דאזיגען שטאנדפונקט עס איז אויך נישט געווען קיין סוד, אז די ענגלישע רעגירונג אין איהר גרעסטער מעהרהייט איז געווען געניינט נאכצוקומען דעם וואונש פון דער עפענטליכער מיינונג פון לאנד און צו פאדערען א פינקטליכע אנווענדונג פון זשענעווער פאקט מיט דער כוונה צוריקהאלטען איטאליען נאך אין לעצטען מאמענט פון א קריג אין אביסיניען אבער אויך מיט'ן ציל אויב די מלחמה וועט זיך דאך אנהויבען — א־רומצורינגלען איטאליען. יעדענפאלס האט מען געשמועסט אז אין ענגלישען קאבינעט הערשט נישט וועגען דער דאזיגער פראגע אזא איינינקייט. מיט איינינע וואכען צוריק זענען געווען קלאנגען אז דער פינאנץ מיניסטער נעוויל טשעמבערלען און דער לארד העלשעם זענען מעהר געניינט צום שטאנדפונקט פון דער ענגלישער איזאלירונג ד. ה. ענגלאנד זאל בכלל זיך צוריקציהען פון די איראפעאישע ענינים און נישט ארויסטרעטען מיט א פערטיידיגונג פון זשענעווער אפמאך. אבער שפעטער האט מען זיך באלד דערוואוסט, אז דער געוועזענער פרעמיער מאקדאנאלד און דער מיניסטער פון די דאמיניאס, דער אמאליגער פיהרער פון די אייזענבאהן ארבייטער טהאמא, האבען זיך דערשראקען פאר די פאלגען וואס עס קען ענטשטעהן צוליב דער אנווענדונג פון סאנקציעס געגען איטאליען, אבער דאך האט מען נישט געצווייפעלט אז דאס ענגלישע אויסערן מיניסטעריום ווי אויך די גאנצע ענגלישע רעגירונג וועלען אין ענטשיידענעם מאמענט, ווי באלד אלע פערמיטלונגס פרובען וועלען נישט געלונגען, זיך שטעלען אויף דער זייט פון פעלקער בונד.

און אזוי איז נאך די לאגע איצט, הגם דער בריטישער קאבינעט איז זיך שוין אין משך פון די לעצטע וואכען צום צווייטען מאל צוזאמענגעקומען אויף אויסערגעוועהנליכע זיצונגען בכדי צו נעהמען שטעלונג צום איטאליעניש - אביסינישען קאנפליקט, האט ער זיך ווידער וועניגסטנעס פאר דער ענגלישער און וועלט עפענטליכקייט זיך בעשרענקט דערמיט צו בלייבען ווייטער אין זיין אפווארטענדע שטעלונג און נישט אנצונעהמען קיין שום בינדענדע בעשלוסען.

עס וואלט געווען זעהר פאלש אנצונעהמען אז ענגלאנד האט זיך ענטגילטיג אפגעזאגט פון געדאנק אנצווענדען סאנקציעס געגען איטאליען, צוליב די סענסאציאנעלע אויסערליכע אומשטענדען ביי וועלכע עס איז פארגעקומען די לעצטע זיצונג פון ענגלישען קאבינעט האט מען געקאנט אננעהמען אז דאסמאל וועלען שוין אנגענומען ווערען די ראזיגע בעשלוסען וועגען וועלכע מען רעדט שוין זייט א פאר וואכען, און א גרויסער טייל פון דער ענגלישער עפענטליכער מיינונג, איז מיטן אויסגאנג פון דער זיצונג שטארק ענטוישט. ווי דאס איז צו זעהען אין די קאמענטארען פון דער ענגלישער פרעסע וועגען דער דאזיגער זיצונג. אבער אין רוים ווייסט מען גאנץ גוט די אמתע סיבות צוליב וועלכע באלדווינס קאבינעט האט אויך דאסמאל נישט געלאזט הערען, יעדענפאלס פאר דער עפענטליכקייט, וועגען א בעשלוס פון ענדגילטיגע סאנקציעס געגען איטאליען.

אין דער ווירקליכקייט ווייסט מוסאליני גאנץ גוט אז די עפענטליכע וועלט מיינונג וועט אין דער אפווארטענדער שטעלונג פון דער ענגלישער רעגירונג זעהען א הנחה לטובת איטאליען און אויב מוסאליני זאל נעבען דעם בעפעהל אנצוהויבען דעם קריג אין אביסיניען וועט די מאראלישע לאגע פון איטאליען אין די אנגלא זאקסישע לענדער שטארק דערפון ליידען.

די דירעקטע סיבה פון דער צוריקגעהאלטענקייט פון דער ענגלישער רעגירונג דארף אהן שום ספק געזעהען ווערען אין די עצות פון דעם פראנצויזישען פרעמיער און אויסערן מיניסטער לאוואל וועלכער, ווי עס שיינט, האט נאך נישט פערלוירען די האפנונג אז איהם וועט געלונגען מוסאליניען צוריקצוהאלטען פון א קריג.

לאנדאן איז שטארק פעראינטערעסירט דערין צו בלייבען אין איין ליניע מיט פאריז. נישט קוקענדיג אויף אלע מיינונגס - פערשידענהייטען, וואס הערשען זייט וואכען צווישען די ענגלישע און פראנצויזישע אויסערן מיניסטעריומס, אין דער אפשאצונג פון די סכנות וועלכע ענטשטעהען אין שייכות מיט איטאליענס האנדלונג, ווי אויך וועגען די מיטלען וואס דארפען אנגעוואנדען ווערען בכדי די סכנות צו בעזייטיגען.

און אזוי ווי דער פראנצויזישער אויסערן מיניסטער וויל נישט דערלאזען אז אין דער צייט ביז צום 4טען סעפטעמבער, ווען עס זאל זיך צוזאמענקומען דער ראט פון פעלקער בונד זאלען אנגענומען ווערען וועלכע עס איז בעשלוסען און אזוי ארום זאל פערמאכט ווערען דער וועג צו ווייטערדיגע אונטערהאנדלונגען מיט רוים, האט לאנדאן געהאלטען פאר ריכטיג נאכצוקומען פראנקרייכס עצות, בכדי שפעטער קענען מיט א גרעסערן נאכדרוק פאדערען פון לאוואלן די פערטיידיגונג פון דעם זשענעווער אפמאך.

וואס ענגלאנד האט ברעה פארצולעגען אין זשענעווע, אין פאל ווען דער איטאליענישער דרוק אויף אביסיניען זאל פערשארפט ווערען, איז אויף דער לעצטער זיצונג פון ענגלישען רעגירונגס קאבינעט זיכער פעסטגעשטעלט געווארען, און עס איז נאך דערווייל א סוד פאר דער עפענטליכער מיינונג, מען איז אבער וועגען דעם גאנץ גוט אינפארמירט סיי אין פראנצויזישען סיי אין איטאליענישען אויסערן־מיניסעריום.

מוסאליני ווייסט אז אלע זיינע דראהונגען וועלען נישט געניגען בכדי צו בעקומען פרייע הענט אין אביסיניען. אבער צום אומגליק בעדייט דאס נאך נישט אז ער זאל זיך נישט וואגען אויף דעם בלוטיגען עקספערימענט.

ענגלישע קאמבאטאנטען דערצעהלען אין פאריז
וועגען זייערע איינדריקען אין דייטשלאנד

מיט איינינע וואכען צוריק, האט ווי בעוואוסט א דעלעגאציע פון ענגלישע פראנט־קעמפער בעזוכט דאס דריטע רייך. אזעלכע וויזיטען זענען לעצטענס אריין אין דער מאדע. אבער פון דעם פריינדליכען קאנטאקט פון די געוועזענע שונאים איז דערווייל קיין גרויסער נוצען נישט ארויסגעקומען. אויף דער ביטע פון די פראנצויזישע קאמבאטאנטען וועגען וויזעס און אויפנאהמע ביי א ריי פיהרענדע נאציאנאל סאציאליסטען (עס איז אויך בייגעלייגט געווארען א גענויער פראגראם פון געפלאנטען וויזיט מיט פראגע בוינגעס) וואס איז אנגעגעבען געווארען אין מאי, איז נאך ביזאיצט נישט געקומען קיין תשובה, די ענגלענדער זענען אבער פערלאפען דעם וועג די פראנצויזען, נאך א פייערליכע און הערצליכע אויפנאהמע פון די דייטשען אין ענגלאנד האבען די געוועזענע אנטיילנעהמער פון דער מלחמה אויפן ענגלישען פראנט געענטפערט מיט א וויזיט אין בערלין, נישט קלערענדיג קיין סך וועגען אפריהערדיגער דיפלאמאטישער צוגרייטונג. זיי זענען צוריקגעקומען שטארק אנטוישטע.

עס דארף אבער בעטאנט ווערען אז דער איצטיגער וויזיט פון די ענגלישע קאמבאטאנטען אין דייטשלאנד האט נישט קיין שום שייכות מיט דער דעלעגאציע פון ענגלישען לעגיאן, וואס האט בשעתו בעזוכט דייטשלאנד אויף דער איניציאטיוו פון פרינץ אועלס. דאס איז געווען א דעלעגאציע פון איינפאכע פראנט סאלדאטען, בעת די דעלעגאציע פון בריטישען לעגיאן איז בעשטאנען פון אפיצירען.

צוויי פון די דאזיגע ענגלישע דעלעגאטען, דער קאפראל ניקאל און דער סאלדאט ספראגינס, זענען איצט געקומען קיין פאריז בכדי זיך צו טיילען מיט זייערע איינדריקען, מיט זייערע פראנצויזישע חברים די פעדעראציע פון די פעראייניגטע קאמבאטאנטען האט פאר זיי איינגעארדענט א פרעסע קאנפערענץ אין דעם זאל „לוטעציא" פאר דער פאריזער און אויסלענדישער פרעסע.

ניקאל איז געגאנגען אויף דער מלחמה אלס 16 יעהריגער בחור. ער האט זיך דריי מאל אויסגעצייכענט אין קאמפען און איז בעשאנקען געווארען מיט מעדאלען. ספראגינס האט אין דער מלחמה פערלוירען די רעכטע האנד. ער האט 4 קריגס אויסצייכנונגען און א קריגס מעדאל.

„אין בערלין" — דערצעהלט ניקאל — „האט אונז זעהר העפליך אויפגענומען א בעאמטער פון פראפאגאנדע מיניסטעריום פאגט. מען האט תיכף צו אונז צוגעטיילט א געוועזענעם קאוואלעריע אפיציר און דעפוטאט פון רייכסטאג, דעם נאציאנאל סאציאליסט לעיבעל, וועלכע זענען שפעטער פון אונז נישט אפגעטרעטען אויף קיין שריט. אייגענטליך האבען מיר גארנישט געזעהען.. נישט קארגענדיג קיין געלד און קיין צייט האט מען אונז געפיהרט פון איין פאראד אויפן צווייטען און פון איין באנקעט אויפן צווייטען. מיר האבען געקענט זיך טרעפען און רעדען נאר מיט אפיציעלע פארשטעהער פון רעזשים. אלס ענטפער אויף אונזער וואונש זיך צו זעהען מיט מיטגלידער פון „שטאהלהעלם" האט מען אונז ערקלערט אז די דאזיגע ארגאניזאציע איז שוין פונאנדערגעלאזט. אויף דער פראגע וועגען די ארעסטירטע אין די קאנצענטראציע לאגערען האט מען אונז געענטפערט אז דארט זיצען נאר יודען, סאציאליסטען און פערזאנען וואס שלאגען זייערע פרויען.

די ענגלישע דעלעגאטען האבען בעזוכט אין פאטסדאם דעם פאליציי פרעזידענט העלדארף, דעם איצטיגען קאמענדאנט פון דער בערלינער פאליציי, און דעם פיהרער פון די געוועזענע קאמבאטאנטען (נאציאנאל סאציאליסטען) אבערלינדאבער.

„אויף אלע אונזערע פראגען" — דערצעהלט ספראגינס — „האבען מיר בעקומען אויסמיידענדיגע תשובות. צו וואס בעוואפענט איהר זיך? צו וואס ארדענט איהר איין יעדען טאג פאראדען? — האבען מיר זיך געפרעגט — מיט ווען גרייט איהר זיך צו פיהרען מלחמה? דערויף האט מען אונז געענטפערט, אז דייטשלאנד וויל שלום און אז זי בעוואפענט זיך נאר בכדי זיך צו פערטיידיגען פון א איבערפאל מצד פראנקרייך און רוסלאנד מיט וועלכע עס פיהרען אן יודען"... מיר האבען בעקומען דעם איינדרוק, אז דייטשלאנד גרייט זיך צו א אנגריפס מלחמה".

די געשפרעכען זענען געפיהרט געווארען מיט די אפיציעלע פארשטעהער פון רעזשים און די ענגלישע געסט האט דעריבער נאך מעהר איבערראשט די אפענע רייד וועגען סאוויעט רוסלאנד.

— מען האט אונז אפען געפרעגט — דערצעהלט ספראגינס — ווי מיר וועלען זיך בעציהען דערצו, אויב עס וועט אויספרעכען א מלחמה צווישען רוסלאנד און דייטשלאנד? מיר האבען נישט געהאט וואס צו ענטפערען אבער מען האט אונז אפגעלאזט און מען האט זיך בעמיהט אונז איבערצוצייגען אז די מלחמה מיט רוסלאנד ליגט אויך אין אונזערע אינטערעסען: „די באלשעוויקעס וועלען איינפיהרען א קאמוניסטישען רעזשים צוערשט אין דייטשלאנד און דערנאך אויך אין ענגלאנד" — האט מען אונז געסטראשעט. מיר האבען בעקומען דעם איינדרוק אז אלע חלומען זיי וועגען א מלחמה מיט מאסקווע!... לגבי פראנקרייך זענען די נאציאנאל סאציאליסטען אפשר עפעס מעהר „פאציפיסמיש" געשטימט.

איבערצייגענדיג זיך אז פון די נאציאנאל סאציאליסטען וועלען זיי זיך גארנישט דערוויסען האבען זיך די ענגלישע דעלעגאטען בעמיהט צוקומען אין א דירעקטען קאנטאקט מיטן פאלק. דאס איז זיי געלונגען נאר איינמאל בעת א בעזוך אין סימענס פאבריקען: אין משך פון דריי מינוט האט זי פריי גערעדט מיט די ארבייטער... נאר די דאזיגע דריי מינוט זענען לויט די רייד פון די דעלעגאטען, געווען גענוג בכדי זיך איבערצוציינען ווי דאס פאלק איז „איבערראשען און האט פיינד די מאכט".

א וועלט-קריג געגען די אינסעקטען
וועט ערקלערט ווערען אין קומענדיגען חודש

אין די ערשטע טעג פון קומענדיגען חודש קומט זיך צוזאמען אין לאנדאן א גרויסער קאנגרעס פון ענטאמאלאגען, צו וועלכען עס וועלען קומען א גרויסע צאהל געלעהרטע, וואס פערנעהמען זיך ספעציעל מיט פארשען דאס לעבען און מנהגים פון פערשידענע ווערים און רמשים. מען וויל אויסגעפינען נייע מיטלען און וועגען צום וועלט קריג געגען די כלערליי ווערים, און אין די ערשטע טעג פון סעפטעמבער זאל, אזוי צו זאגען. אלע ווערים פון דער וועלט ערקלערט ווערען דער קריג.

שוין זייט א רייה יאהרען ווי מען גרייט צו דאס מלחמה געוועהר געגען די ווערים. שוין זייט צעהן יאהר ווי מען שטודירט דעם כאראקטער און מנהגים פון שונא. דער קריג האט אייגענטליך זיך שוין לאנג אנגעהויבען, עס דארף אבער נאר נאך קומען די אפיציעלע ערקלערונג, ווייל אין דער גאנצער וועלט טראכטען געלעהרטע און פראקטיקער, פילאסאפען און ערפינדער, ווי אזוי צו געפינען מיטלען דאס די מענשהייט זאל ארויס אין דעם קריג אלס זיגערין.

וואס פאר א גרויסען אומפאנג דער דאזיגער קריג וועט אמאל מוזען אננעהמען בעווייזט דער פאקט אז די ווערים בילדען 60 פראצענט פון אלע לעבעדיגע ברואים אויף דער וועלט, שוין איינשליסליך מיט די מענשען צוזאמען. די מענשהייט נעהמט זיך איצט אלזא צום קאמף געגען מעהר אלס דער העלפט פון אלע לעבעדיגע בעשעפענישען אויף דער וועלט.

ערשט איצט האט די רעגירונג פון דרום אפריקא געמוזט בעשטימען צוויי מיליאן פונט שטערלינג צום קאמף מיט די ווערים. דאס איז אלץ נאך וויניג, דאס געלד איז גוט אנגעווענדעט געווארען, ווייל א איינציגע אטאקע פון היישעריק וואס ווערט נישט גוט אפגעשלאגען פערניכטעט אין 5 שעה מעהר וויפיל עס מאכען אויס די דאזיגע צוויי מיליאן פונט.

מען קעמפט געגען די טסע־טסע פליגען, געגען די מאסקיטען, דער יעהרליכער פערלוסט, וואס עס ליידט אינדיען אליין דורך די מגפות, וואס ווערען איבערטראגען דורך די ווערים בעטרעפט 150 מיליאן פונט, אין 1921 זענען אין אינדיע 1,6 מיליאנען מענשען געשטארבען צוליב גיפטיגע ביסען פון פערשידענע ווערים, וואס א אמת האט זיך דאס יאהר בעזונדערס אויסגעצייכענט, אין קאנאדא בעטרעפט דער שאדען וואס ווערט יעהרליך אנגעמאכט דורך די ווערים 125 מיליאן דאלאר און אין די פעראייניגטע שטאטען 52 מיליארד יעהרליך.

אין יאהר 1930 איז דורך ווערים פערניכטעט געווארען מאיס פלאנצען פאר 2,7 מיליאן פונט שטערלינג, לויט די נייע בערעכנונגען ווערען יעהרליך דורכשניטליך 10 פראצענט פון גאנצען וועלט שניט פערניכטעט דורך ווערים. ווען מען נעהמט אין אכט אז די ווערים מעהרען זיך אלץ מעהר און מעהר דאן מוז מען קומען צום אויספיהר אז דער גאנצער פאלקס ווירטשאפט דראהט א ערנסטע סכנה.

דער דר. סיאינאוו דער דירעקטאר פון ענגלישען אינסטיטוט פאר ענטאמאלאגיע וואס וועט אין סעפטעמבער ערקלערען דעם קריג דער ווערימדיגער וועלט, האט בערעכענט אז די בריטישע אימפעריע מיט איהרע 450 מיליאנען מענשען וואלט גאנץ בעקוועם געקענט ערנעהרען 45 מיליאן מענשען מעהר אדער בעסער ווען מען זאל קענען פטור ווערען פון דער אינזעקטען פלאג.

מיט גיפטיגע רעגענס פון עראפלאנען איבער גאנצע וועלדער מיט די נייעסטע כעמיקאליען, מיט דינאמיט און פלאמענווארפערס און אויך מיט די אלטע מעטאדען פון ברענען און פייער־גרובען קעמפט מען אין דער גאנצער וועלט מיט אלע מינים ווערים. מיליארדען ווערען פערניכטעט צוזאמען מיט זייער נאכוואוקס. אבער וואס העלפט דאס אלץ, ווען דורכשניטליך קומען צו יעדעס יאהר 1400 נייע אינסעקטען מינים וואס האבען זיך צוגעפאסט צו נייע מעגליכקייטען, ווען מען האט למשל אין אמעריקא שוין איצט א נייעם מין ווארם וואס קען גאנץ פריש און פרעהליך לעבען נאר — אין נאפט רעזערוואארען.

דער מענש איז מיט זיין וואפען נאר איינזאם געגען די ווערים און ער קען נאר דערגרייכען א טייל ווייזען ערפאלג. ער איז שטאלץ וואס איינינע פון די דאזיגע אינסעקטען האט ער געקענט צוימען, למשל, די ביהנען, און א געוויסען שווארצען ווארים האט מען פון אונגארן איבערגעפיהרט קיין קאנאדא ווייל ער פרעסט אויף א געוויסען וואלד שעדיגער. פון די אינסעקטען מינים זענען די דאזיגע צוויי די איינציגע וואס שטעהען נישט אין פראנט פון דעם אנגרייפענדען שונא.

עס איז נאך פאראן א פאר אינזעקטען מינים, וואס פרעסען זיך געגענזייטיג אויף און אונטערשטיצען אזוי ארום נישט ווילענדיג דעם קאמף פון מענש געגען, אהן שום ספק, זיין ערגסטען שונא. אבער א סך גרעסערע הילף בעקומט דער מענש פון די עקזיסטירענדע פייגעל. א מאדערנער זאאלאג האט פעסטגעשטעלט אז אין מאמענט ווען די פייגעל זאלען צוליב וועלכער עס איז סיבה פערשווינדען פון דער וועלט, וואלט יעדע וועגעטאציע, יעדע פלאנץ און געוויקס, אויף דער גאנצער ערד פערניכטעט געווארען צוליב דער אונגעשטערטער פערמעהרונג פון די אינזעקטען, אין משך פון איינציגע 6 חדשים.

מיט די פלאנצען וואלטען אויך געשטארבען די חיות, — מיט די חיות וואלט געשטארבען דער מענש. אין משך פון 7 חדשים וואלט די וועלט פערורטיילט געווארען צום הונגער טויט. צוליב דעם וועט דער קאנגרעס פון די ענטאמאלאגען נישט נאר ערקלערען קריג די אינסעקטען נאר אויך גלייכצייטיג שליסען א „פריינדשאפטס בונד מיט דער וועלט פון פייגעל — ווייל זיי זענען די איינציגע פערבינדעטע אויף וועלכע דער מענש קען אין דאזיגען קאמף זיכער רעכענען.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאָדזער לעבן

נייער פאלקסבלאט

דינסטאג, 27 אויגוסט. כ"ח מנחם אב תרצ"ג

זון-אויפגאנג 4.37
זון-אונטערגאנג 6.35

זיך אנגעטריבן דער סעזאָן אין דער בראַנזשע פון האַלב-וואָלענע סחורות

(אג) דער זומער סעזאָן אין דער האַלב וואָלענע בראַנזשע האָט זיך אָנגעהויבן דעם 15טען אויגוסט אין דער ערשטער וואָך איז דער פדיון געווען פערהעלטניסמעסיג נישט קיין שלעכטער, דאַגעגען אין דער פערגאַנגענער וואָך האָבן זיך די אומזאַצען עטוואָס פערקלענערט, וואהרשיינליך צוליב דעם וואָס זעהר וויניג סוחרים פון דער פראָווינץ זענען געקומען קיין לאָדז. נעבען די סעזאָן ארטיקלען ווערט איצט אויך פערקויפט נישט סעזאָן ארטיקלען, עס דאַרף בעטאָנט ווערען אז דער אָפּזאַץ פון האַלב-וואָלענע סחורות טרעפט אָן אויף גרויסע שוועריגקייטען צוליב דעם וואָס די פרייזען אויף די דאָזיגע אַרטיקלען זענען זעהר הויך. די סיבה פון דער טייערקייט איז די שטייגערונג פון די אפּרעטור פרייזען, וואָס בעטרעפען פינף פראָצענט. א חוץ דעם זענען נאָך צווישען די דאָזיגע ארטיקלען פאַרהאַן אַזעלכע וואָס ווערען געפאַרבט נישט אין אַפּרעטור נאָר אין דער פאַראַרבייט ר.ה. דאָס גאַרן ווערט געפאַרבט און אין אַזאַ פאַל זענען די קאָסטען גרעסערע, די שטייגערונג פון די פרייזען אויף וואָל שפּילט דאָ א קליינע ראָלע, ווייל צו דער פראָדוקציע ווערט בענוצט וועניג וואָל.

דאָס שטייגען פון די פרייזען אויף די האַלב-וואָלענע אַרטיקלען אין דער צייט ווען די קויף-קראַפט פון דער בעפעלקערונג האָט זיך פערקלענערט וועט זיכער גורם זיין צו א פערקלענערונג פון די אומזאַצען מיט די דאָזיגע אַרטיקלען.

פאַר אַנטי-סאַניטאַרע צושטאַנד אין געוועלבער

צוגעצויגען צו פעראַנטוואָרטליכקייט און צוזאַמענגעשטעלט פּראָטאָקאָלען

אין צוזאַמענהאַנג מיט דער פעראָרדנונג פון מיניסטעריום פאַר געזעלשאַפטליכער שוץ וועגען שטרענגען קאָנטראָל איבער ערנעהרונגס אנשטאַלטען (געוועלבער, רעסטאָראַנען, באַרען, ביר-האַלען פּרוכט געוועלבער א.ד.גל.) האָט די סאַניטאַרע אינספּעקציע אדורכגעפירט א רייה לוסטראַציעס און צוזאַמענגעשטעלט עטליכע און צוואַנציג פּראָטאָקאָלען. איינינע יאַטקעס און געוועלבער זענען איינגאַנצען געשלאָסען געוואָרען, איינינע האָבן געקריגען וואָרנונגען און צוגעצויגען געוואָרען צו פעראַנטוואָרטליכקייט פאַר אַנטיסאַניטאַרען צושטאַנד פון זייערע אַנשטאַלטען.

הויז-ווירט אין זעלבסט-שוץ דערשאָסען אַן אַנפאַלער

פון געריכט פריינעשפּראָכען געוואָרען

(א) אויף דער בעשולדיגונגס באַנק אין קרייז געריכט איז נעכטען געזעסען דער 58יעהריגער יאַן סטריקער, אינהאַבער פון הויז אויף בזשאָסקי 21, בעשולדיגט אין דערשיסען א געוויסען פראַנציסעק פּשיביש.

דער בעשולדיגטער האָט ערקלערט אז ער האָט געשאָסען אין זעלבסטשוץ און דערצעהלט ווי די זאַך איז פאָרגעקומען.

דעם 14טען אַפּריל ל.י. איז ער אַלאַרמירט געוואָרען דורכן שטאַרקען בילען פון הינט. ער איז ארויס אויפן הויף מיט א רעוואָלווער אין האַנט, און בעמערקט עפּעס פערדעכטיגטע פּערזאָנען, וועלכע האָבען זיך געוואָלט אַריינבעקומען צו איהם אין הויז. ער האָט אויסגעשאָסען אויף איבערצושרעקען די פערשווינען, און יענע האָבען זיך ווירקליך צוריקגעצויגען, אין א שעה אַרום האָט דער הונט ווידער אָנגעהויבען שרעקליך בילען. שטריקער איז ווידער אַרויס פון שטוב, דאָס מאָל איז מיט איהם מיטגעגאַנגען זיין זוהן קאַראָל. די אַנפאַלער זענען שוין אָבער געווען אַזוי נאָהענט אז איינער פון זיי האָט איהם באַלד פערשטעלט דעם וועג און אויפגעהויבען געגען איהם די האַנט בעוואָפענט מיט א מעסער.

עס איז נישט געווען קיין צייט זיך צו פערטראַכטען. ער האָט אין דעם אַנפאַלער אויסגעשאָסען און איהם פערוואונדעט, דער אַנפאַלער פּשיביש איז פון די וואונדען געשטאָרבען אין שפּיטאָל.

דאָס געריכט האָט דעם בעשולדיגטען שטריקער פריינעשפּראָכען און איהם צוריקגעקעהרט דעם רעוואָלווער.

אינדיווידועלע טוריסטען-רייזעס
קיין פּאַלעסטינאַ
פאַר א הוצאה פון 1800 זל. ערלעדיגט
Wagons-Lits Cook
פּיעטריקאָווער 68, טעל. 170-70.
טראַמוואַי-בילעטען זענען שוין צו בעקומען.

דאס מאַכט די ליבע און אייפערזוכט

(א) צו וואַנדא קראַיעווסקאַ (קלאָנאָווע 19) האָבען זיך געשדכנט צוויי חתנים: דער 39 יעהריגער באָלעסלאַוו יאַניקאָווסקי (וואָלטשאַנסקאַ 8) און דער אינהאַבער פון הויז קלאָנאָווע 19 — דער 68 יעהריגער אַלעקסאַנדער דעמבסקי.

די שעהנע וואַנדאַ האָט זעהט אויס נעגעבען פאָרצוג דעם יונגערען יאַניקאָווסקין, אין דעמבסקין האָט זיך צעברענט די אייפערזוכט און ער האָט בעשלאָסען אָפּצורוימען דעם קאָנקורענט. צו דעם צוועק האָט ער איהם איינגעלאַדענט אויף א ליבאַציע, אָנגעשיכורט און ווען יענער איז שוין געווען אינגאַנצען בעוואוסטלאָז פון טרינקען, מיט א ראַזיר מעסער איהם שרעקליך צוקאַליעטשעט דאָס פּנים דעם פערוואונדעטען יאַניקאָווסקין האָט מען אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל.

דעם אַלטען אייפערזיכטיגען דעמבסקי האָט מען אַרעסטירט.

געוואַלט בעגנב'ענען א פּאָליציאַנט

בעקומען 6 און 8 חדשים טורמע

דעם 5־טען יוני ביינאַכט האָט דער פּאָליציאַנט באָלעסלאַוו לודוויטשאַק (קאָזשעניאָווסקי 14) אהיים קעהרענדיג בעמערקט, אז די טיר פון זיין וואוינונג איז אָפען גלייכצייטיג האָט ער בעמערקט אז אין א ווינקעל פון לאַנגען קאָרידאָר בעהאַלט זיך עפּעס עמיצער, לודוויטשעק האָט אַרויסגענומען דעם רעוואָלווער און דראָהענדיג מיט איהם דעם אומבעקאַנטען איהם פערהאַלטען, אין שטוב גופא האָט ער נאָך געטראָפען צוויי חברה לייט וועלכע האָבען געהאַלטען אין פּאַקען דיקליידער און שטוב-זאַכען.

לודוויטשעק האָט פערהאַלטען די ביידע, עס האָט זיך אַרויסגעוויזען אז אין קאָרידאָר אויף דער וואַך איז געשטאַנען דער 26 יעהריגער יאַן זשעלינסקי (ספּאָרנאַ 15) די גנבים וועלכע האָבען געאַרבייט אין שטוב זענען געווען דער 28 יעהריגער וולאַדיסלאַוו זשעלינסקי, (סאָקאָלאַ 23) און דער 26יעהריגער סטעפאַן לעוואַנדאָווסקי (טרעמבאַצקאַ 25).

אַלע דריי זענען געזעסען נעכטען אויף דער בעשולדיגונגס באַנק פון קרייז געריכט. וועלכער האָט פערמשפּט יאַן זשעלינסקי אויף 6 חדשים און וולאַדיסלאַוו זשעלינסקי און סטעפאַן לעוואַנדאָווסקי אויף 8 חדשים טורמע.

א גנב אין דער ראָלע פון א געהיים-אַגענט

בעקומען א יאָהר טורמע

(א) אין דער וואוינונג פון וואַלענטינאַ שימטשאַק, (אָבאָרניצקאַ 8) איז געקומען א געוויסער יוזעף נאָוואַק און אָנגעבענדיג זיך אַלס געהיים-אַגענט ערקלערט אז ער איז דעלעגירט געוואָרען דורך דער מאַכט אדורצופיהרען ביי איהר א רעוויזיע, ווייל עס זענען פאַראַן ידיעות אז עס געפינען זיך ביי איהר זאַכען וואָס שטאַמען פון גנבות.

נאָך דער אדורכגעפיהרטער רעוויזיע האָט די שימטשאַק בעמערקט אז עס פעהלט איהר 540 זלאָטעס, ווי האָט וועגען דעם מיטגעטיילט דער פּאָליציי און נאָוואַק איז נעכטען געשטאַנען פאַרן שטאָטישען געריכט.

דאָס געריכט האָט איהם פערמשפּט אויף א יאָהר טורמע.

אַנטאַגאָניזם צווישען שטאָט און דאָרף

צוליב א דאָרפס-מיידעל

(א) אין קאַלע, אונטער לאָדז, איז שטערבליך פערוואונדעט געוואָרען א געוויסער אַדאָלף טשערניאַק פון לאָדז (מאָקראַ 1).

טשערניאַק איז געגאַנגען מיט א מיידעל פון קאַלי, אויף וועלכער עס האָט געהאַט אַנ'אויג אַנ'אַנדערער. דער לעצטער האָט אַנגערעדט זיינע חברים און צוזאַמען האָבען זיי בעשלאָסען אָנצולערנען דעם שטעטישען וואָס ער נעהמט זיי אַוועק זייער מיידעל. מען האָט אָפּגעוואַרט טשערניאַקן און איהם אַזוי צורעכטגעמאַכט אז מען האָט איהם אין א שווערען צושטאַנד אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל.

אריינגעשפּרונגען אין א ברונעם

(א) די 55 יעהריגע אַרבייטסלאָזע זאָפיע פּאָסטערנאַק (נאַראָדאָווע 6) האָט זיך אין אַנ'אַנפאַל פון דעפּרעסיע אַריינגעוואָרפען אין ברונעם וואָס געפינט זיך אוים'ן הויף.

די שכנים האָבען צום גליק בעצייטענס בעמערקט דעם דאָזיגען דעספּעראַטען שריט און זי אַרויסגעצויגען, די פּאָגאָטאָוויע האָט איהר ערטיילט די ערשטע הילף די אומגליקליכע האָט אָבער פון שרעק פערלוירען דאָס לשון.

נישט פאַרזיכטיג זיך בעגאַנגען מיט'ן רעוואָלווער

און אונטערגעשאָסען די אייגענע פרוי

(א) אויף פּשיראָדניטשאַ 1 האָט צוליב אומפאָרזיכטיגען בעגעהן זיך מיט א רעוואָלווער סטעפאַן פּריטש אונטערגעשאָסען זיין פרוי אירענאַ פּריטש.

די קויל האָט געטראָפען די אומגליקליכע אין בויך אַריין, אין א שווערען צושטאַנד האָט די פּאָגאָטאָוויע זי אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל.

א נייע פּאָסט אָפּטיילונג אויף פּיעטריקאָווער 135

(א) ווי מיר דערוויסען זיך זאָל איינגיכען געעפענט ווערען א נייע פּאָסט אָפּטיילונג אויף פּיעטריקאָווער 135. דאָס וועט שוין זיין די 11 פּאָסט אָפּטיילונג אין לאָדז.

וועגען א קאָלעקטיווע אָפּמאַך

אין דעם גלאָז-שלייפער-פאַך

(א) דער אַרבייטס אינספּעקטאָר אינזש. וויזשקאָווסקי האָט צוזאַמען גערופען אויף פרייטאָג דעם 6-טען סעפּטעמבער א קאָנפערענץ וועגען א קאָלעקטיווען אָפּמאַך אין דעם גלאָז-שלייפער-פאַך.

קינדער פאַר „לינת-הצדק“

אויף דער זומער וואוינונג אין „קראַשעוו“ איז דורך די קינדער טאָלאַ ליפּשיץ, געשוויסטער דאַשאַ נאַטיאַ גאָלדבערג און רישאַ יאַקובאָוויטש, אויף א קינדער פאָרשטעלונג געזאַמעלט געוואָרען 10 זלאָטעס פאַר לינת הצדק.

דאָס געלד איז אָפּצונעהמען אין דער אַדמיניסטראַציע פון דער צייטונג.

Dr.
Wołkowyski
האָט זיך איבערגעצויגען אויף
ציגעל-גאַס 11, טעל. 238-02
נעמהט אָן אין הויט- און ווענערישע
קראַנקהייטען, מענער-שוואַכע
פון 8—11 בייטאָג און פון 4—9 אָוונד

צוגאַב-פּאָבאָר-קאָמיסיע

מיטוואָך, דעם 28-טען ה.ח. וועט אין לאָקאַל אויף פּיעטריקאָווער 165 אָנהויבען צו אַמטירען א ספּעציעלע צוגאַב-פּאָבאָר-קאָמיסיע פון 1-טען שטאָטישען פּ. ק. או.

צו דער קאָמיסיע דאַרפען זיך צושטעלען אַלע רעקרוטען פון יאָהרגאַנג 1914 און עלטערע, וועלכע האָבען זיך, זייער צייט נישט צוגעשטעלט צו דער פּאָבאָר-קאָמיסיע און האָבען נאָך ביז היינט נישט רעגולירט זייערע מיליטערישע בעציהונגען. וואָס וואוינען אוים'ן שטח פון 2, 3, 5, 8, 9 און 11. פּאָליציי-קאָמיסאַריאַטען, ווי אויך די, וועלכע האָבען בעקומען נאָמענטליכע אויפפאָדערונגען פון דער שטאָטישער סטאַראָסטווע.

אַפּטייקען.

היינטיגע נאַכט - דיזשורען

(א) היינט ביינאַכט דיזשורירען פאָלגענדע אַפּטייקען: יאַנקעלעוויטש, (אַלטער מאַרק 9), ב. גלוכאָווסקי, (נאַרוטאָוויטשאַ 6), האַמבורג, (גלובנאַ 50), פּאַוולאָווסקי, (פּעטריקאָווער 307), פּיאָטראָווסקי, (פּאָמאָרסקאַ 21), י. שטעקל (לימאַנאָווסקי 37)

פּרעזידענט גלאָזעק צוריקגעקומען

(א) נעכטען אין אָוונט איז צוריקגעקומען פון וואַרשע, וואו ער האָט געווילט צוליב אַמטליכע ענינים דער לאָדזער פּרעזידענט גלאָזעק.

היינט הויבט ער אָן אַמטירען.

ענדערונגען אין דער שוץ-אינספּעקציע

אויפן אָרט פון אינספּעקטאָר קאַטולאַ, וועלכער איז אויף זיין אייגענער בקשה נאָמינירט געוואָרען אַלס לייטער פון א פאָלקס-שול אין וואַרשע — איז אַלס שול אינספּעקטאָר אין לאָדז בעשטימט געוואָרען טשעסלאַוו נאַרקאָוויטש.

א נייער סקווער איז באַלוט

(א) די אָפּטיילונג פון שטאָטישער פּלאַנטאַציע טרעט צו צום איינאָרדנען א נייעם סקווער אויף בזשעזשינער גאַס, דאָרט וואו עס געפינט זיך די שטאָטישע האָדאָווליע פון פּלאַנצונגען.

די טעכנישע אַרבייטען צום איינאָרדנען דעם סקווער ווערען שוין אדורכגעפיהרט. ביים סקווער זאָל איינגעאָרדנעט ווערען אויך א גאָרטען. עס איז זאָגאַר נאָך פּראָיעקטירט א גרויסער באַד-אַנשטאַלט דערנעבען.

זעלבסטמאָרדען, פּאָרפאַלען, געשלעגען

(א) אויף זגערזשער 87 האָט אין דער אייגענער וואוינונג, נאָך א שטרייט מיטן מאַן געפּרובט בעגעהן זעלבסטמאָרד די 28יעהריגע גענאָוועפאַ באַיערסקאַ, אויסטרינקענדיג זאַלץ-זויער.

* * *

אויף קאָנטנאַ 72 איז בעפאַלען און צעשטאָכען געוואָרען דורך אומבעקאַנטע דער 18יעהריגער מוזיקאַנט מיעטשיסלאַוו קאָנעצקי קאַפּליטשנאַ 15.

* * *

אויף גאָלעמביאָווסקי 95 (ראַדאָגאָשטש) איז בעת א געשלעג צושטאָכען געוואָרען דער 23 יעהריגער יאַן מיכאַלסקי פון לאַנגובעק).

* * *

אויף מאָוויאַנסקאַ 9 איז בעת א געשלעג צווישען די לאָקאַטאָרען צושלאָגען געוואָרען דער 50-יעהריגער וואַצלאַוו קאַלוזשינסקי.

* * *

אויף טאָמאַשאָווער שאָסע לעבען דאָרף וויסקיטנאָ אונטער לאָדז, איז אַרונטערגעפאַלען אונטער אַנ'אויטאָמאָביל דער אַרבייטער אַנטאָני שטשעטשינסקי.

* * *

אין דער פאַבריק פון שייבלער און גראָהמאַן (עמיליאַ גאַס) איז בעתן פערריכטען דעם פּלומפּ אַריינגעפאַלען דער אַרבייטער פעליקס וואַלישעק.

אין אַלע פאַלען האָט די פּאָגאָטאָוויע ערטיילט די ערשטע הילף.

Doktór
Z. Henrykowski
ספּעציאַל-אַרצט פאַר ווענערישע
הויט-קראַנקהייטען און מענער-שוואַכע
9 טראַוגוטאַ 9
טעל. 262-98
נעמהט אָן פון 8—11 און פון 6—9 אָוונד.
זונטאָג פון 9 פריה ביז 12.30 בייטאָג.
פאַר פרויען ספּעצ. א וואַרטע-זאַל

טעאטער „ראזמאיטאשטשי"

שויז דעם פרייטאג

הויבט אן נאך גרויסע סוקצעס אין פראנק-רייך, בעלגיען, ענגלאנד

דער „אראראט"

„א גדולה אויף דער באבע"!

געשאפן א פאראייניגטע יודישע וואהל-קאמיטעט

אין לאדז

נעכטען איז אין לאקאל פון דער קהלה פארגעקומען א גרויסע פערזאמלונג פון פארשטעהער פון כמעט אלע ווירטשאפטליכע ארגאניזאציעס אין לאדז. די פערזאמלונג האט געהאט דעם ציל צו שאפען א פאראייניגטען יודישען וואהל-קאמיטעט צו די סיים-וואהלען.

נאך דער פראגראם-רעדע פון פרעזעס מינצבערג, האבען זיך די פערזאמעלטע קאנסטיטואירט אלס וואהל-קאמיטעט, האבען איינשטימיג בעשלאסען צו אגיטירען פאר דעם איינציגען יודישען קאנדידאט אין לאדז און ס'איז אויסגעוועהלט געווארען א פרעזידיום פון 18 פערזאן, פארשטעהער פון די פערשידענסטע אינסטיטוציעס, פעראיינען און פערבאנדען, כדי אדורכצופיהרען די גאנצע וואהל-ארבייט.

10 גראשען פון יעדען נייעם געקויפטען שול-בוך

פאר דער געזעלשאפט צו שטיצען די אקציע פון שול-בויען

(א) ווי בעוואוסט האט די געזעלשאפט צו אונטערשטיצען די אקציע פון בויען נייע שולעס בעשלאסען צו פערפליכטען די בוך-האנדלונגען אנצוקלעבען אויף יעדען פערקויפטען שול-בוך 10 גראשען-צייכען לטובות דער אקציע פון בויען נייע שולעס.

איצט צום אנהויב פון נייעם שול יאהר איז דער דאזיגער ענין פונקט אקטועל אין די געזעלשאפט בעט די עלטערען און שילער אכטונג צו געבען אז די דאזיגע אפצייכנונגען זאלען זיך אויף די נייע געקויפטע ביכער געפונען, ווייל דערמיט שטיצען זיי דעם שול-וועזען.

„אראראט" קומט קיין לאדז

די נאהענטסטע טעג הויבט אן זיינע גאסט-שפילען דער „אראראט" אין טעאטער „ראזמאיטאשטשי" אין א גאנץ נייע פרעמיערע א.ג. „א גדולה אויף דער באבע". „אראראט" קומט איצט פון א ערפאלגרייכען טורנע פון אויסלאנד.

מעלדונג

וש. ט. ק. (וואולטשאנסקא 35 טעל. 121-53)

דער סעקרעטאריאט פון דער געזעלשאפט נעמט אן יעדען טאג פון 10 ביז 2 און פון 6 ביז 10 אווענד איינשרייבונגען אויף פאלגענדע אויספלוגען: 1) פון 31-טען אויגוסט ביז'ן 3-טען סעפטעמבער א 2 טאגיגער אויספלוג קיין לעמבערג. איינשרייבונגען ביז'ן 30-טען ד. ח. 12 פארמ. 2) דעם 1-טען סעפטעמבער — קיין זולאדזשומיעזשווו און סילעווו. 3) אויף דער טוריסטישער אפרוה-קאלאניע אין קארוויע (אפענער ים, די שענסטע פליאזשע פון פוילישע ברעג. דער פרייז בעדייטענד ביליגער)

דעם 5-טען סעפטעמבער פאהרט אפ דער אויספלוג פון „נייעם פאלקסבלאט" קיין ווין

שוין דעם 5—טען סעפטעמבער פאהרט אפ קיין ווין דער גרויסער, בעקוועמער, אינטערעסאנטער און ביליגער אויספלוג. דער אויספלוג וועט קענען בייוואוינען דעם קאנגרעס פון דער נייער ציוניסטישער ארגאניזאציע, וועלכער יוערט געעפענט דורך זשאבאטינסקי'ן דעם 7 סעפטעמבער. די אנטיילנעמער וועלען זיך קענען בעטייליגען אין מארש צו הערצל'ס קבר, וואס יוערט פאראויסגעזעהען און וועט פעריואנדעלט ווערען אין אן אימפאזאנטער נאציאנאלער פייערליכקייט.

די אנטיילנעהמען וועלען אויך קענען אנטייל נעהמען אין די גרויסע יודישע ספארט-פערמעסטונגען וועלכע יועלען דאן פארקומען. א חוץ דעם וועט יעדער מיטרייזענדער קענען בעזוכען וויען און די אומגעגענד.

דער פרייז פאר דעם דאזיגען אויספלוג איז איינגאנצען 130 זלאטעס און נעהמט ארום די רייזע פון לאדז קיין וויען און צוריק קיין לאדז, אנ'אויסלענדישען פאס און וויזע.

די איינשרייבונגען ווערען נאך עטליכע טעג אנגענומען אין אדמיניסטראציע פון „נייעם פאלקסבלאט".

מיט פולע רעכט פון רעגירונגס-גימנאזיום (Kategorja A)

מעדכען = גימנאזיום

און פריוואטע פאושעכנע שולע

Marji HOCHSTEINOWEJ

טעל. 214-27 ◆ 23 וואולטשאנסקא 23 ◆ טעל. 214-27

דער שול-בנין איז געווארען איבערגעבויט און פערברייטערט. איבערן שול-בנין געפינט זיך פאר שילערינס א ספעציעל אויסגעבויטער טאראס: ספארט-פלאץ. ווינטער — א גליטש - פלאץ

איינשרייבונגען אין די גימנאזיאל קלאסען, ווי אויך אין די פאווושעכנע שולע נעמט אן דער סעקרעטאריאט טעגליך (חוץ שבת און יו"ט) פון 9—2 און פון 4—6

צו דער וואהל-קאמפאניע צום סיים

די פארזיצער פון די קרייז-קאמיסיעס האבען זיך געווענדעט צו די פארזיצער פון די ראיאן-קאמיסיעס מיט א בקשה אפצונעהמען פונ'ם 2-טען ביז'ן 5-טען סעפטעמבער פון 6 ביז 9 א זייגער די דרוק-מאטעריאלען צו די סיים-וואהלען.

נעכטען זענען צוליב די פערשידענע רעקלא-מאציעס געענדערט געווארען די וואהל-צעטלען צום סיים.

דאנערשטאג דעם 29-טען וועלען ארויסגעהאנגען ווערען אין גאס מעלדונגען וועגען די וואהלען און עס וועלען פערעפענטליכט ווערען די נעמען פון די קאנדידאטען. און אנגעוויזען ווערען דער טאג און שעה פון די שטימען.

קאלעקטיווער אפמאך

אין דער טריקאטאזש-אינדוסטריע

(א) אויף א קאנפערענץ ביים ארבייטס אינספעקטאר וויזשיקאווסקי איז אונטערגעשריבען געווארען דער קאלעקטיווער אפמאך פאר דער גרויסער ארגאניזירטער טריקאטאזש אינדוסטרי.

די קליינע נישט-ארגאניזירטע טריקאטאזש-פראדוצענטען האבען דערוויל דעם אפמאך נישט אונטערגעשריבען. דער ארבייטס אינספעקטאר מיינט אבער אז אזא אפמאך וועט אונטערגעשריבען ווערען אויף דער קאנפערענץ, וואס דארף היינט פארקומען.

פון הונגער

(א) אויף וואולטשאנסקא 4 איז אוועקגעפאלען פון הונגער און ערשעפונג דער היימלאזער 68-יעהריגער יוזעף פאטשעשא.

פאגאטאוויע האט איהם אפגעפיהרט אין רעזערוו שפיטאל.

גוט מארגען!

ער „גיט" גאר עפעס נייעס!..

דער וואהל סעזאן האט זיך שוין מיט מזל אנגעהויבען, די בענקעל קאנדידאטען האבען שוין גענומען רעדען, יעדער קומט שוין מיט זיין „אני מאמין" יעדער זאגט, „וואס ער וועט טון, אז ער וועט אי"ה ווערען א „פאסאל נא סעים".

ביז איצט האבען די „שפיץ קאנדידאטען" צוגעזאגט דעם „חשובען וועהלער": ביליגע דירות, עלעקטרישע בעלייכטונג. מבטל מאכען דעם דירות דעקרעט, שטייער אמנעסטיע, אנדערע ווידער האבען צוגעזאגט חתנים. פרייע עמיגראציע. קויהלען אויף ווינטער, לופטיגע שול-לאקאלען, און אנדערע גוטע זאכען.

דאס האבען „געגעבען" די אמאליגע קאנדידאטען. די איצטיגע קאנדידאטען „געבען" גאר נייע זאכען". אט, למשל, „געט" אונז דער ווארשעווער קאנדידאט ברעגמאן, גאר נייע וואוילע „מתנות". ווייסט איהר רבותי, וואס ער „גיט" אונז? טא הערט זשע:

אויב ער וועט ווערען א „פאסאל נא סעים". וועט ער קודם כל זארגען דערפאר, ס'זאלען ליקווידירט ווערען די... פארטייען ביי יודען. איהר ווייסט וואס פאר א ישועה דאס וועט זיין? שטעלט אייך פאר, אז ס'וועלען קיין פארטייען נישט זיין, וועלען קיין פרעזעסען נישט זיין, אז ס'וועלען קיין פרעזעסען און קיין פערוואלטונגען נישט זיין, וועלען קיין מחלוקת נישט זיין, וועלען קיין מיטינגען נישט זיין. וועט מען זיך נישט שלאגען, וועלען קיין בענקלעך נישט פליהען.

וואס נאך? אז ס'וועלען קיין פארטייען נישט זיין, וועלען בעפרייט ווערען הונדערטער לאקאלען. וועלען ביליגער ווערען דירות — א ישועה פאר יודען!

וואס נאך וועט ה' ברעגמאן טון אז ער וועט ווערען א „פאסאל נא סעים"? הערט, וואס ער וועט טון: ער וועט אויספועלן אז יודען זאלען קענען פאהרען קיין ארץ ישראל אהן סערטיפיקאטען. דאס וועט ה' ברעגמאן אויספועלן אין.. פוילישען סיים— איהר הערט?

נו, וואס זאגט איהר, רבותי, צו די „מתנות"?

אמאל האט מען אונז געגעבען דירות, חתנים און עלעקטריע, און היינט „גיט"מען אונז „וואזשנערע" זאכען.

איצט לאמיר צו ווארטען, וואס אנדערע וועלען אונז געבען!..

אב—נעק.

ר. איזראעל

משומדים

סענסאצ. שפאנענדער ראמאן פון היינטיגען יודישען לעבען

102)

אויף וועמען מאריאן זאל זיך נישט האבען געריכט דא צו טרעפען, איז בשום אופן נישט אויף דעם קריפעל, וועלכן ער האט שוין גערעכנט פטור צו ווערען איינמאל פאר אלעמאל.

—איהר האט זיך נישט געריכט מיך דא צו טרעפען, אמת, מיסטער בזשוסקא? און איך האב זיך נישט געריכט אייך צו זעהען. אמת, איך האב געוואוסט, אז איהר זענט דא אין לאנדאן.

— וועו האט אייך וועגען דעם געזאגט?

— סאבא, און איהר בעגלייטערין אידא.

— האט איהר אויך דא מיט זיי א שייכות?

— וואס דען האט איהר געמיינט, אז זיי פיהרען זיך דא ארום ווי די פערלאזענע שעפסלעך? געוויס געפינען זיי זיך אונטער מיין אויפזיכט.

אזוי ווי אימיצער וואלט מאריאנען אפגעגאסען מיט קאלט וואסער, אזוי האט אויף איהם געווירקט די ידיעה פון דעם קריפעל.

הגם דער הויקער האט איהם אפגענארט, זענען פאר מאריאנען פערשטענדליך געווארען פיל זאכען. ער האט זיך גלייך פארגעשטעלט, אז אויב דער קריפעל איז דא, איז אויך פערהאן פעלא, און אויב פעלא איז פערהאן, איז פערשטענדליך פארוואס סאבא האט איהם געמאכט אזא קבלת פנים.

מאריאן איז דא אהערגעקומען, ווייל ער איז דא געקומען יעדען אווענד. זייט דער צייט ווען ער האט זיך דערוואוסט וואו סאבא וואוינט. ער האט אפגעווארט יעדען אווענד, ביז סאבא איז צוריק געקומען פון טעאטער. ער האט נאר געוואלט געבען א קוק אויף איהר און דאן איז ער צוריק אוועק. אויך דעם היינטיגען אווענד איז מאריאן אהערגעקומען, געדרעהט זיך אהין און צוריק אויף דער גאס און געווארט ביז'ן אנקומען פון סאבא'ן. דא האט ער בעגעגענט דעם קריפעל.

— איהר דרעהט זיך דא ארום אויף דער גאס, און האט נישט די דרייסטקייט אריינצוגיין צו סאבא'ן. האט דער הויקער געזאגט, איצט איז אבער אלץ איינס. זי איז סיי-ווי נישט דא אינדערהיים. איהר האט נישט וואס דארט אריינצוקוקען.

מאריאן האט נישט געוואוסט, וואס ער זאל דעם קריפעל ענטפערען.

— איך בין נישט אהערגעקומען צו סאבא'ן.

— פאר מיר דארפט איהר זיך נישט אויסבעהאלטען. דוכט זיך מיר, אז איהר דארפט מיך שוין קענען, איך האב דאך אייך א גרויסע טובה געטון.

— איך געדענק דאס...

— אהר דארפט וויסען, אז איך קען זיין דיס קרעט ווען מען דארף.

— זאגט מיר, האט זיך מאריאן געווענדעט צום קריפעל, איז אייער בעל-הבית'טע פעלא אויך דא אין לאנדאן?

— איהר ווייסט דאס נישט? האט דער קריפעל געמאכט דעם אנשטעל. געוויס איז זי דא און פיהרט נאך מעהר די ראל, וואס זי האט געשפילט אין פוילען.

— האלט זי נאך ווייטער סאבא'ן אין געפאנגענשאפט ווי ביז איצט. איז נישט פערהאן קיין מעגליכקייט, זי אויסצולייזען פון איהרע הענד.

— לײדער איז נישט פערהאן קיין שום מעגליכקייט, די איינציגע האפנונג קען איך נאר זיין. פונקט אזוי ווי איך האב אייך געטון א טובה ביי די באנדיטען, ביי וועלכע איהר זענט געווען געפאנגען, אזוי קען איך אייך דאס טון אויך דא. אויב איהר וועט דאס פערלאנגען פון מיר.

— אבער זאלען מיר געהען אין דער צווייטער גאס, ווייל מ'קען אונז נאך דא בעמערקען, אייך וועט דאס נישט זיין אזוי שטארק אנגענעהם, זיך דא אוועקצושטעלען און ארבעטען מיט מיר.

איהר ווילט דאך נישט געוויס, אז מ'זאל אונז בעמערקען צוזאמען.

— איך האב דא נישט קיין בעקאנטע.

— מיין אנוועזענהייט, מיין בלויזער אנבליק רופט ארויס אויפמערקזאמקייט ביי די דורכגעהער און איבריגענס קענט איהר אליין נישט וויסען, צי איהר האט נישט דא קיין בעקאנטע. אפשר האט איהר יא בעקאנטע.

— איהר ווארט אויך דא אויף סאבא? האט מאריאן געפרעגט.

— געוויס ווארט איך אויף איהר.

מאריאן האט א קוק געגעבען אויפ'ן זייגער.

— זי דארף באלד אנקומען, האט מאריאן געזאגט. יעדען אווענד קומט זי אין דער צייט.

— געוויס וועט זי באלד קומען, האט דער קריפעל געזאגט, אזוי ווי ער וואלט דאס געווען אויף זיכער געוואוסט, מיין אויפגאבע איז זי אפצוהיטען, אז זי זאל זיך נישט דערווייטערען פון דאנען. אז זי זאל זיך נישט צונויפקומען מיט קיין נישט פאסיגער געזעלשאפט. פערשטעהט זיך, איך זאג נישט פאסיג אין דעם זין, ווי דאס פערשטעהט מיין בעפעהלערין פעלא.

— היט איהר זי דא שטענדיג?

— איך טויש מיך מיט נאך איינעם, עטליכע שעה ווארט איך דא, און עטליכע שעה דער אנדערער. פערשטעהט זיך, אז סאבא ווייס אפילו נישט וועגען דעם, אז זי ווערט אבגעהיטען.

— און ווען זי איז אין טעאטער? האט מאריאן געפרעגט, כדי ער זאל זיך דערוויסען, זוי אזוי סאבא ווערט געהיטען.

פארן קריפעל איז די פראגע געווען גאר עפעס נייעס. דאס ערשטע מאל האט ער געהערט וועגען דעם, אז סאבא האט דא עפעס געמיינזאמעס מיט טעאטער. ער האט נישט געוואוסט, וואס צו ענטפערען אויף דער דאזיגער פראגע.

— נו, מילא, ווען זי איז אין טעאטער קען דאך קיינער נישט צו איהר צוקומען און דארט דראהט דאך נישט קיין שום געפאהר, אז מ'זאל זי נארען, אדער פערבארען.

— אט פאהרט דער אויטא, אט קומען זיי, האט מאריאן געזאגט.

ווירקליך איז אנגעקומען דערזעלבער אויטא, מיט וועלכען סאבא מיט אידא'ן זענען פון דאנען מיט עטליכע שעה צוריק ארויסגעפאהרען. פון אויטא זענען ארויסגעשטיגען צוערשט סאבא לייכט און שטיפעריש, און דאן אידא, ערנסט און שווערער, זיי האבען זיך אפילו נישט ארומגעקוקט נאר גלייך אריין אין האטעל.

דער כיטרער קריפעל האט שוין איצט פערשטאנען, גאכדעם ווי מאריאן האט איהם געפרעגט וועגען טעאטער און נאכדעם ווי סאבא איז אפגעפאהרען מיט אנ'אויטא און איצט צוריקגעקומען, האט ער זיך אנגעשטויסען, אז סאבא טאנצט ערגיץ אין א טעאטער, ער האט אבער נישט געוואוסט וואו, אבער דאס האט שוין געהערט צו די לייכטע זאכען. וועגען דעם האט ער זיך שוין לייכט געקענט דערוויסען ביי מאריאנען.

— אבער מיר האבען געמאכט א לייט פון סאבא'ן. נישט אמת מיסטער מאריאן?

— הלואי וואלט איהר נישט געמאכט פון איהר דעם דאזיגען לייט, וואלט קודם-כל בעסער געווען פאר איהר אליין.

— פארוואס מיינט איהר אזוי?

— וואס האט זי דען אייגענטליך דערפון ווען זי איז א בעריהמטע קינסטלערין, א פענאמענאלע קינסטלערין, ווען זי איז דאך גלייכצייטיג געבונדען און געפאנגען דורך אייך, דורך א באנדע. פון וועלכער זי וועט זיך קיינמאל נישט מעהר בעפרייען.

פון מאריאנ'ס רייד האט דער קריפעל שוין ארויסגעדרינגען, אז סאבא איז געווארען א בעריהמטע טענצערין, אז זי טרעט אויף אין א גרויסען טעאטער אין לאנדאן.

— פארוואס מיינט איהר אזוי, מיסטער מאריאן, איך קען אייך טון א טובה אויב איהר ווילט זיך נאר לאזען קאסטען געלד. ביי מיר געהט עס נאר צו פעדינען, און אויב איך וועל פערדינען וועל איך העלפען ארויסצוראטעווען סאבא'ן און זי אייך צושטעלען, וואוהין איהר וועט נאר ווילען.

— גוט, האט זיך מאריאן דעצידירט. מיר קענען רעדען וועגען דעם.

— אבער נישט דא, האט דער קריפעל געזאגט.

— מיר וועלען זיך אפשטימען ערגעץ אנדערש וואו צו טרעפען.

(פארטזעצונג קומט)

טעראָר איבער די יודען אין דייטשלאנד

שטייגט פון טאג צו טאג

פראָג, (יט״א). די עקזעקוטיווע פון דער דייטשער סאָציאַל דעמאָקראַטישער פּארטיי וואָס געפינט זיך איצט אויף דער עמיגראַציע, גיט פון צייט צו צייט ארויס בעריכטען איבער דער דער לאגע אין דייטשלאַנד, דער לעצטער בעריכט ענטהאַלט א לענגערען קאַפּיטעל איבער די פּאָגראָמען און טעראָר אקטען פון היטלער דייטשלאַנד אין דער לעצטער צייט, די וועלט ווייס אַביסעל איבער די שרעקליכע מעשים פון בערלין, מינכען, אָדער ברעסלוי, זיי ווייסן אָבער גאָרנישט וועגען די שרעקליכע פּאָרפאַלען אין הונדערטער אנדערע שטעט, דער בעריכט ווייסט צו דערצעהלען דאָס דער יודען פּאָגראָם פון יולי חודש אין בערלין איז נישט געווען בעגרעניצט נאָר אויפן קורפירשטענדאם, נאָר איז אויך פּאָרגעקומען אין אנדערע טיילען פון שטאָט. ווי נייקעלן, מאָאַבּיט, פּאַנקאָוו א.ד.גל.

אין דרום דייטשלאַנד, הויפּטזעכליך אין באַדען, ווערט די יודען העצע אָנגעפיהרט דורך דעם רייכס־שטאַטס־האַלטער וואַגנער, די נאַצי קרייז־ליטונג אין מאַנהיים קאָנטראָלירט דריי מאָל טעגליך די יודישע געשעפטען, און די אָנגעטראָפענע קונים ווערען גע־שלאָגען, דאָס מאַנהיימער „האַללענבּאד" וואָס האָט געהייסען „הערשעל - באד" אויפן נאָמען פון איהר יודישען שטיפטער, איז געוואָרען ריין אריש, קיין יוד טאָר דאָרט מעהר נישט אריינקומען. אונטער דער ליטונג פון ס. ס.־שטורם פיהרער זענען 80 שטורמיסטען געקומען אין רהיינבאד הערוועק און פון דאָרט פערטריבען אַלע יודישע געסט, מאַנכע פון זיי זענען אויך צושלאָגען געוואָרען, אויך פרויען און קינדער. די פּאָליציי האָט נישט געשטערט די טעראָר אקטען.

אין דעם בעריכט ווערט ווייטער דערצעהלט דאָס אין פראַנקפורט א. מ. זענען אויף אַלע ווענט אויס־געקלעבּט געוואָרען פּלאַקאַטען צו באָיקאָטירען יודען. דער פּעסער צעך־מייסטער פון פראַנקפורט האָט פערעפענטליכט אַנ׳אויפרוף צו אַלע מיטגלידער פון צעך דאָס זיי וועלען בעשטראָפט ווערען מיט 1000 מארק אויב זיי וועלען קויפען מעהל ביי יודען.

דער מצב אין סאאר געביט איז נישט בעסער טראָץ דעם „רוימישען הסכם", די צייט איז נישט ווייט עס וועט פערשוואונדען דאָס לעצטע יודישע געשעפט פון באַהנהויפּס־גאַס אין סאארבריקען.

אין קאַסעל זענען 10 עלטערע ס.ס.־מיטגלידער אריינגעגאַנגען אין שווים באָד און פון דאָרט ארויסגעטריבען אַלע יודען, דערביי זענען מעהרערע צושלאָגען געוואָרען, עס זענען אויך צושלאָגען געוואָרען א פּאָר נישט יודען און א „געסטאַפּע" בעאמטער ווייל זיי האָבען זיך נישט געקענט גלייך לעגיטימירען ווער זיי זענען.

אין פולדא זענען געקומען ס.ס.־מיטגלידער און אויפן פיח מארק צושלאָגען אַלע הענדלער און קוי־פער. אנ׳עהנליכער פאַל אויפן פיח־מארק איז געווען אין וועכטערסבאך.

נישט בעסער איז אויך דער מצב פון די יודען אין מערב דייטשלאַנד אין קעלן, דיסעלדאָרף, וואו־פּערטאַל, גלאַדבאַך־רהייד, א.אנד. אין רהייד האָט מען אפילו דעם יודישען בית עולם חרוב געמאַכט. ארויסגעריסען די מצבות און אויסגעהאַקט די בוי־מער. אין וואַגנע און באַרמען האָט מען יעדען איינעם וואָס האָט בעזוכט א יודיש געשעפט אָפּפאָטאָגראַ־פירט, און די פאָטאָגראַפיע אויסגעהאָנגען אויף דעם „שאנד סלופּ".

דער זעלבער מצב איז אויך אין בייערן, אין אייכשטאַט זענען די יודען פּאָל פרידמאַן און זענאַן גוטענטאַג פאַלש בעשולדיגט געוואָרען, דאָס זיי בע־ליידיגען די דייטשע נאַציס, און מען האָט זיי אוועק געשיקט אין קאָנצענטראַציע לאַגער פון דאַכאַו.

אין צענטער פון דרעזדען האָבען ס.ס.־לייט א־רויסגעשלעפּט די יודישע בעזוכער פון די קאַפע־הייזער און זיי שווער צושלאָגען, פון לעבּאַו זענען צוויי יודישע קאָנפעקציאָנערען אוועקגעשיקט געוואָ־רען אין קאָנצענטראַציע לאַגער גאָר אָהן שום גרונד. אין קרימעטשאו זענען ס.ס.־לייט בעפאַלען דעם יודישען דאָקטאָר באָאַז, וואָס איז געווען אין דער צייט פון קריג רעגימענט ארצט, האָבען חרוב געמאַכט זיין וואוינונג און איהם פערשלעפּט אין קאָנצענטראַציע לאַגער. כדי צו פערטושען דעם דאָזיגען איבער־פאַל האָט די נאַצי פּרעסע ארויסגעשטעלט געגען דר. באָאַז א בעשולדיגונג אין „ראַסענשענדונג".

דער דערמאָהנטער בעריכט דערצעהלט נאָך ווע־גען א לאַנגער רייה פון עקסצעסען, וואָס די נאַציס האָבען אין פערשידענע ערטער פון דייטשלאַנד איינ־געאָרדענט געגען יודען.

היטלער וויל דורך אַנטיסעמי־טיזם ערָאָבּערן עסטרייך

וויען (יט״א) דאָס „בּויאיגקייטס וועלט־בלאַט" מעלדעט: א ענגלישען זשור[illegible]ט איז געלונגען צו בעקומען דעם געהיימען בעריכט פון דער נאַצי־אַגענטור אין עסטרייך, אין וועלכען עס איז־אָנגעוויזען די „ריכטליניען" פון דער דאָזיגער פּאַר־טיי אין עסטרייך. דער פונקט 2 פון בעריכט לוי־טעט, דאָס עס איז וויכטיג ווי אַמברייטסטען צו ברענגען אין דער עפענטליכקייט „די דיסקוסיע איבער דער יודען־פראַגע". ווי אַזוי די „דיסקוסיע" זאָל געפיהרט ווערען. איז זיך גאַנץ לייכט משער צו זיין.

יודען פון 15=טען וואהל=קרייז!

ווייסט און דערמאָנט אייערע שכנים, אז אייער וואהל=קרייז איז אין לאדז דער איינציגער

וואו ס׳קען געוועהלט ווערען א יוד און אז דער איינציגער יודישער קאנדידאט אין אונזער שטאט איז

געוו. דעפּוטאט לייב מינצבערג

לאנגיעהריגער קהלה=פּרעזעס.

פאר דער וועלט-קאנפערענץ

פון די פּוילישע יודען אין אויסלאנד

לאָנדאָן (יט״א) קיין לאָנדאָן איז שוין אָנגעקומען דער עקזעקוטיוו־דירעקטאָר פון דער פעדעראַציע פון די פּוילישע יודען אין אַמעריקאַ ז. טיגעל, וועלכער וועט זיך אַקטיוו בעטייליגען אין די פאָרבערייטונגען צו דער וועלט־קאָנפערענץ פון די פּוילישע יודען אין אויסלאַנד, וואָס עפענט זיך דעם 7־טען סעפּטעמבער אין לאָנדאָן.

די דעלעגאַציע צו דער קאָנפערענץ פון אַמע־ריקאַ צעהלט פינף פערזאָן און חוץ ז. טיגעל געהען אין איהר אַריין: בנימין ווינטער, סאַמועל דאָמאַש, ד״ר ש. מאַרגאָשעס און אברהם קאַנדעל.

פון אַרגענטינע זענען אָפּגעפאָהרען צו דער קאָנפערענץ 3 דעלעגאַטען פון די פּויליש־יודישע לאַנד־מאַנשאַפטען. דעלעגאַטען זענען אויך גע־וועלט געוואָרען אויף ספּעציעלע קאָנפערענצען אין בראַזיליען, אורוגוואי, פּאַראַגוואי און טשילי.

פון מעקסיקע איז דעלעגירט געוואָרען צו דער קאָנפערענץ דער רעדאַקטאָר פון דער איינציגער דאָרטיגער יודישער צייטונג „דער וועג" מ. ראָזענבערג.

פון א״י וועלען זיך בעטייליגען אין דער קאָנ־פערענץ פינף דעלעגאַטען: מ. גראָסקאָפּף, מ. י. פריידן, ה. ווייס, ד״ר פריינד, און י. ל. וואָלמאַן.

פון קאַנאַדע ווערען ערוואַרט 2 דעלעגאַטען איינער פון מאָנטרעאָל און דער צווייטער פון טאָראָנטאָ. די פּוילישע יודען פון האָלאַנד וועט רעפּרעזענטירען ד״ר טויבעס און די פּוילישע יודען פון עסטרייך — ד״ר קרעפּעל.

דער „קרייז פון פּויליש־יודישער צוזאַמענ־אַרבייט" בעריכטעט, אַז צוזאַמען מיט אַנדערע אָר־גאַניזאַציעס אין פראַנקרייך, מאַכט ער פאָרבערייטונגען צום צוזאַמענפאָהר.

1.200 יודישע פּראָפעסאָרען ארויסגעיאָגט פון דייטשלאַנד.

לאָנדאָן (יט״א) אויף דער קאָנפערענץ פון דער אָרגאַניזאַציע „אַקאַדעמישע פרייהייט", וואָס אין די טעג אָפּגעהאַלטען געוואָרען אין אָקספאָרד האָט פּראָפ. לאַסקי אוועקראַמביע געשילדערט די טרויעריגע לאַגע פון די לעהרער, דאָצענטען און פּראָפעסאָרען אין דייטשלאַנד. נאָ־מאַן בענטוויטש פּראָפעסאָר פון ירושלים׳ער אוניווערזיטעט, האָט אין זיין רעפעראַט אָנגעוויזען, דאָס זייט דער היט־לער־דיקטאַטור זענען פעריאָגט געוואָרען פון דייטש־לאַנד 1200 ניכט־אַרישע פּראָפעסאָרען און דאָ־צענטען.

די קוואַקער - געזעלשאַפט פאַר אויסוואַנדערער - הילף

לאָנדאָן (יט״א) די קריסטליכע „קוואַקער"־געזעלשאַפט האָט ארויסגעשיקט א מעמאָראַנדום צו די רעגירונגען פון אַלע מלוכות, וואָס ענטהאַלט א פּראָגראַם פון אינטערנאַציאָנאַלע אויסוואַנדערונגס הילף אונטער דער אויפזיכט פון פעלקער־בונד. אין דעם מעמאָראַנדום ווערט געזאָגט, דאָס עס זאָל גע־געבען ווערען די אויסוואַנדערער די מעגליכקייט צו פאָהרען פון איין לאַנד אין צווייטען, זיי זאָלען בע־קומען אין די לענדער אויפענטהאַלטס־רעכט און אַר בייטס־ערלויבנישען.

ערפאָלגרייכע זאַמעל - אַקציע פון „הדסה"

לטובת ירושלים׳ער אוניווערזיטעטס-שפּיטאָל

ניו־יאָרק (יט״א) די זאמעל־אַקציע פון דער אַמעריקאַנער ציוניסטישער פרויען־אָרגאַניזאַציע „הדסה" פאַר דער גרינדונג פון אַנ׳אוניווערזיטעטס שפּיטאָל אין ירושלים האָט זיך געענדיגט. די דאָזיגע זאַמעל־אַקציע האָט אריינגעבראַכט די סומע פון 21.000 פונט.

סאַראַוואַקי! סאַראַוואַקי!...

חתן-כלה און אַלע געסט האָבען געטאַנצט דעם נייסטען „שלאַגער" פון יודישען יונגערמאַן

א גרויסע סענסאַציע איז געווען אין לאָנדאָן די חתונה פון דזשאַז־קעניג הערי ראַי מיט דער אינ־דישער פּירשטין עליזאַבעט בראָק, וועמענס פּאָטער עס איז דער פּירשט פון דער אינדישער פּראָווינץ סאַראַוואַקי.

דער חתן הערי ראַי, איז דער דיריגענט פונם בעסטען ענגלישען דזשאַז־אָרקעסטער, און דער עיקר זיינע פּאָקסטראָטען, טאַנגאָס און בּאָסטאָנען ווערען געזונגען דורך מיליאָנען מענשען.

הערי ראַי איז זיין מוזיקאַלישער פּסעוודאָנים. זיין אמת׳ער נאָמען איז אהרן ליטמאַן. ער איז טאַקע אַנ׳אייגענער, פון אמת׳ן „עמך".

אָט אין דעם יודישען יונגענמאַן האָט זיך פער־ליבּט א אינדישע פּרינצעסין און מיט איהם חתונה געהאַט.

דער חתונה־פּאַראַד האָט אויסגעזעהן גאָר גראַנ־דיעז.

ארום אכט פריה האָבען זיך צעהנדליגער טויזענ־דער מענשען אָנגעהויבען צונויפזאַמלען פאַר׳ן ציוויל־אַמט, וואו די צערעמאָניע איז פּאָרגעקומען. פּאָליציי האָט זיך קוים געקענט אַנ׳עצה געבען מיט׳ן עולם, וועלכער האָט ענטוזיאַסטיש אַפּלאָדירט חתן־כלה. די גאַס איז געווען פערשיט מיט קאָנפעטי. אויף א ספּעציעל אויפגעשטעלטער טריבונע איז גע־שטאַנען דעם חתנ׳ס דזשאַז־אָרקעסטער און גע־שפּילט דאָס ליד „סאַראַוואַקי". דאָס ליד האָט דער חתן פערפאַסט און עס געווידמעט זיין יונגער פרוי, די אינדישע פּירשטין, וועלכע שטאַמט טאַקע פון יענער האַלב־ווילדער געגענד.

אין משך פון א פּאָר מינוט האָבען צעהנדליגער מענשען שוין געקענט דאָס ליד און אַלע האָבען געזונגען:

„סאַראַוואַקים הימעל איז בלוי — סאַראַוואַקי איך ליב דיך".

די כלה איז געקומען אין בעגלייטונג פון איהר שוועסטער, א בעריהמטע שעהנהייט, און איהר מו־מע. דער חתן ווידער — מיט זיין ברודער, א סוחר פון לאָנדאָן.

נאָך דער צערעמאָניע זענען חתן־כלה ארויס אין גאַס און געטאַנצט דעם נייעסטען שלאַגער „סאַראַ־וואַקי".

פון דער לאָדזער בערזע

באַנק פּאָלסקי	—	—	—	92.25
3 פּראָצענטיגע	בודאָוולאַנע		—	41.40
4 „	דאָלאַרובקאַ		—	52.50
7 „	סטאַביליזאַציע (אמ.)			64.75
5 „	וואַרשאַווער ש.ב.	1934		57.50
5 „	לאָדזער „			51.50
ענגלישער פונט	—	—	—	26.31
דאָלאַר אָפיצ.	5.28,00	נישט אָפיצ.	—	5.25
גאָלד־דאָלאַר	—	—	—	9.05
גאָלד־רובל	—	—	—	4.70
דייטשער מאַרק	—	—	—	1.70

Dr. med. L. Berman

צעגעלניאַנאַ 15. טעל. 149-07

ספּעציעל־ארצט פאַר מענער־שוועכע־בעהאַנדלונג און סעקסועלע בעראַטונג.

נעמט אָן פון 8—11 און פון 4—8 אָוונד.

זונטאָג פון 9—1 פאַרמיטאָג.

פאַר אונבעמיטעלטע—לעטשניצע־פּרייזע.

אויספלוגען קיין פּאַלעסטינע פון 630.— זל. אָן

אָרגאַניזירט „אָרביס" פּיעטריקאָווער 18, טעל. 249-33

אויך הנחה־פּעסער קיין משעבאָ־סלאָוואַקיי און יוגאָסלאַוויע.

אויך קיין עסטרייך.

ראַטעוועט אייער געזונד

קראַנקע אויף רופּטורען (ברוך-קראַנקהייטען)

ספּעציעלע אָרטאָפּעדישע הייל־גומי־באַנדאַזשען פון מיין מעטאָדע העלפען ראַדיקאַל אונטער גאַראַנטיע אָהן אָפּעראַציעס פון אַלע מינים ברוך־קראַנקהייטען (רופּטורען) אפילו די עלטעסטע און געפעהרליכסטע ביי מענער, פרויען און קינדער

דאָס אָראָפּלאָזען זיך פון מאַגען און קישקעס בעזייטיג איך דורך פּערלענען ספּעציעלע אינדיווידועל צוגעפּאַסטע בויך־באַנדאַזשען.

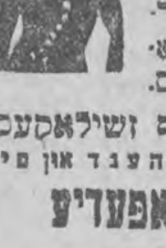

אויף אויסגעקרימטע רוקען־ביין (הויקערס) אָרטאָפּעדישע הייל־גאָרסעטן אויף ביינער־שווינדזוכט און אַלע אנדערע פעהלערן אָרטאָפּעדישע הייל־אַפּאַראַטען אויף פּלאַטפוס.

ספּעציעלע איינלאַגען לויט גיפּס־מאָדעלען, אויף זשילאַקעס.

— גומי־זאָקן לויט מאָס. קינסטליכע הענד און פיס

ספּעציעלער אנשטאַלט פאַר הייל=אָרטאָפּעדיע

Spec. Ortop. O. PETRYKIEWICZ

אויס לעמבערג

לאָדז, פּיראַמאָוויטשאַ 9 (אַלגינסקאַ)

(פראָנט פּאַרטער), טעל. 177=09 נאָהנט פון לאָדזער פאַבריקס־באַהנהויף

בעמערקונג: דאָס ערשיינען פון די קראַנקע איז אונבעדינגט נויטיג. צאָהלרייכע דאַנקזאַגונגען און דאַנק=בריף.

(אין זעגרזש אויף טלאַמאַצקאַ № 2 און № 4 אייגענע הייזער)

„JERZY MILL" Łódź, Piotrkowska 73 poleca **wieczne pióra** Repr. wiecznych piór Dr. JUNGH'a na Rzp. Polską i w. m. Gdańsk.

קלאַנג-קינא CAPITOL זאַוואַדזקאַ 16

היינט גרויסע פרעמיערע! היינט גרויסע פרעמיערע!

„מענער אין אַגעפערליכען עלטער"

Waren Williams, Mary Astor, G. Roggers

קליסען פון נישט - צוגעקליבענע פאַר-פעלקער.—אין די הויפט-ראָלן: אויסערן פראָגראַם: דער פרעכטיגער מוזיקאַלישער פילם אונטער'ן נאָמען: „אין א רוסישער ווירטשאַפט" אויסערדעם: אַקטואַליטעטען פון PAT איני- און אויסלענדישע. אנהייב 4.30 נאָכמ. שבת און זונטאָג 12.30 בייטאָג

דעם אויסשליסליכען פערקויף פון מאַשטש צו פאַדלאָגעס ווערט אָבגעגעבן אַ קאָנקורענץ-פאַבריק אַנ'אָנגעזעהענע און אַ גוט איינגעפיהרטע פירמע. — אָפערטען אונטער „Wyłączna" אָבצוגעבן צו Powszechne Biuro Ogłoszeń Warszawa, Marszałkowska 132.

Laboratorjum analiz lekarskich „SANITAS" Wólczańska 41, tel. 232-94 פיהרט אויס אַלע אַרט אַנאַליזען פון בלוט, אורין, פלעגמע א. אַ. אויפן טעלעפאָנישען פערלאַנג שיקען מיר נאָך מאַטעריאַל און שיקען אָפּ די אַנאַליזען אַהיים

אַמביליגסטען קויפט איהר נאָר אין דער עלטסטער פירמע J. B. WOŁKOWYSKI לאָדז, נאַרוטאָוויטשאַ 11. טעל. 137-70 עקזיסטירט זייט 1896. אַגרויסער אויסוואַהל פון קינדער-וועגעלעך, מעטאַל-בעטען, מאַטראַצען, אייז-קאַסטענס, מעלד-בעטען א. ד. גל. געדענקט די אדרעס!

Dr. **L. Suchowczycki** כירורג האָט זיך איבערגעצויגען אויף **Gdańska 11** טעל. 123-47. (ריג קאָנסטאַנטינער) נעהמט אָן פון 4—6 נאָכמ.

ד"ר העללער ספעצ. פאַר הויט און ווענערישע קראַנקהייטען און מענער-שוואַכע 8 טראַוגוטאַ 8, טעל. 79-89 נעמט אָן פון 8—11 און פון 4—8 אָוונט זונטאָג פון 10—2 מיטאָג. פאַר פרויען אַ ספעציעלער ווארטע-זאַל. אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פרייז

לעטשניצע פאַר ווענעריש-קראַנקע מענער-שוואַכע און הויט-קראַנקהייטען פון דאָקטוירים-ספעציאַליסטען פיעטריקאָווער 45 טעגליך פון 9 פריה ביז 9 אָוועגד. פרויען און קינדער נעמט אָן אַ פרוי דאָקטאָר אַ בעראַטונג 3 זל.

Dr. med **H. Wajs** כירורג וואוינט יעצט אויף Piotrkowska 17, tel. 14801

ד"ר ס. קאַנטאָר ספעצ. פאַר הויט און ווענערישע קראַנקהייטען (מענער-שוואַכע) פיעטריקאָווער 90, טעל. 129-45. נעמט אָן פון 8—2 נ"מ און פון 6—9 אָוו.

סטאַרשי פעלדשער י. פשיסוכא מיט לאַנגיעהריגער שפיטאַל-פראַקטיק אויף דעי טשיסטע און וואַרשא, וואוינט אין לאָדז אויף בזשעזשינער 25, טעל. 265-64 נעהמט אָן קראַנקע בײַ זיך און ערטײַלט הייז-וויזיטען בײַטאָג און בײַנאַכט.

Z prawami gimnazjów państwowych **Szkoła Powszechna i GIMNAZJUM ŻEŃSKIE Eug. Jaszuńskiej-Zeligmanowej** w ŁODZI, Południowa 18, tel. 168-82 איינשרייבונגען נעמט אָן דער סעקרעטאַריאַט טעגליך אין די שעה'ן פון 10—2 און פון 5—7.

SZKOŁA PRZEMYSŁOWA Tow. Szerzenia Oświaty i Wiedzy Techn. wśród Żydów w Łodzi **Pomorska 46-48, tel. 163-80.** אָפטיילונגען: מעכאַנישע, עלעקטראָטעכנישע און וועבעריי. אָנמעלדונגען פון די קאַנדידאַטען אויפ'ן 1-טען קורס נעהמט אָן די קאַנצעלאַריע פון דער שולע טעגליך פון 10 פריה ביז 2 נ"מ די פרימונגס-עקזאַמענס וועלען זיך אָנהייבן דינסטאָג, ד. 3 סעפט. 1935.

הריינע אַנאַנסען

1 זלאָטי אַנ'אַנאַנס ביז 15 ווערטער 1 זלאָטי

אַ לאַנגיעהריגער צושניידער און ווערקפיהרער פון דאַמען-קאָנפעקציע זוכט אַ פאָסטען. אָפערטען אונטער „ווערק-פיהרער" אין אַדמינ. 10108

ס'איז פערלוירען געוואָרען אַ פראַ-טעסטירטער וועקסעל אויף 27 זל. אויס-שטעלער ד. וויעזשבאָווסקי. אַלע 1-טער מאַי 27. אָפצוגעבן צו פרידע, נאַרו-טאָוויטשאַ 4. 10103

אַ וואַרשאָווער סוחר קויפט פער-שידענע אַלטע ספרים. — צו ערפאַהרען שרודמיעסקאַ 7, ביי בלימבוים, טעלע-פאָן 181-39. 10199

Okazja! Sprzedam nowoczesny urządzony zakład fryzjerski bardso tanio z powodu wyjazdu. Wiadomość Zawadzka 33 od zaraz. 10106

ס'ווערט געזוכט צו קויפען געלע-גענהייטליך אַ געניצטען און גוטען צו-שטאַנד אייז-קאַסטען אויפ'ן הויף אַ גרויסען. צו וויסען צו געבען טעלעפאָניש נומ' 192-90.

ס'איז פערלוירען געוואָרען אַ טאַשען-קאַלענדאַר מיט פערשידענע נאָטיצען, וואָס האָט פאַר קיינעם קיין ווערט. אָפ-צוברענגען געגען בעלוינונג אויף פיעט-ריקאָווער 115, וו: 7. 10113

פריינע פאַסטענס

נויטיג קוואַליפיצירטע האַנד-נייהע-רינס צו וואָלענע סוועטערס. אַלע 1-טער מאַי 4, טוראַבינער. 10105

ס'ווערט געזוכט רענדער-מאַכערס צו העגטשקעס. קליגער, פאָמאָרסקאַ 22.

עס ווערט געזוכט אַנ'אָבערלאַק-נייהערין צו טריקאָ, אַ וועש-נייהערין און אַ יונגעל פון ערענטליכע עלטערן פון 16 יאָהר צו אַ לטכער-מאַשין. פולנאָצנאַ 22 באַלדשטיין. 10107

ס'ווערט געזוכט אַ נייהער ביים קאַמאַשען = שטעפער דרעוונאָווסקאַ 9, וואוינונג 10. 10111

אַ מיידעל מיט אַ מאַשין צו נייהען איז נויטיג פון זאַפאַרט ביי רייך, זגכאָדניאַ 13.

אַכטונג, שטעפער-געזעלען! ס'ווערט געזוכט פון זאָפאַרט אַ ריכטעווער ביים שטעפער באַזאַרנאַ 10. 10110

ס'ווערט געזוכט אַ גוטע רעפּע-זירקע פיעטריקאָווער 17, פשעסטשע-לעבניק.

ראַקאַלען

איך זוך אַ וואוינונג פון 2 אָדער 3 צימער מיט קיך, ערשטען שטאָק, אין דער געגענד פון אַלטשטאָדט, נאָוואָ-מיעסקאַ, זגערזשער. מעקלערס געוואוינשען. ווענדען זיך קאָנסטאַנטינער 47, פישהאָף, אָדער אין פוטער-געוועלב. 10115

אַ בעקוועהם אָרט צו שלאָפען פאַר אַ יונגענמאַן איז אָבצוגעבן. פאָמאָרסקאַ 14 אָפיצינע, 2. שטאָק בינשטאָק.

פערשידענעס

ס'ווערט געזוכט אַ גוטער מלמד-אַלס שותף צו אַ געפיהרטע חדר-שולע. אָפערטען אין אַדמיניסטראַציע אונטער „שולע".

שרייבען שעהן און שנעל לערנט אויס דער בעוואוסטער קאַליגראַף ל. בערמאַן אין 15 טעג. אויך ווערט אויס-געלערנט דעם בעסטען יודישען בריף אין 15 טעג, אפילו דעם, וואָס קען גאָרנישט. די עלטער שפּילט דערביי קיין ראָלע נישט. די פרייזען זײַנען צוגענגליכע. — אַלעע 1. מאַי 4, ביי ליפשיץ.

שנעל-דרוקעריי בראַמבערג עגעלניאַנאַ 8. טעל. 255-09 פיהרט אויס: בריף-בויגען, קאָנווערטען, רעכנונגען, קוויטאַנציעס, פערלאָבונגס- און חתונה-קאַרטען, וויזיט-קאַרטען, פריקאָ- און קאָנפעקציע-עטי-קעטען, שריפט-באַנדראָלען ראַיעל !!! מאָדערן און שעהן און ביליג

הערן-שניידער-אַטעליער מ. גראַשיצער קילינסקיעגאָ 85 הויף, רעכטע אָפיצינע, לעצטער איינגאַנג, ערשטער שטאָק, וואוינונג 19. נעהמט אָן אַלער אָרט בעשטעלונגען צו גאַנץ מעסיגע פרייזען. פאַר אַרבייטענדע געוויסע הנחות. בעמ.: איך לערן צושניידען טעגליך פון 7—10 אָוונט.

בעקאַנטמאַכונג. דערמיט מאַך איך בעקאַנט, אַז מיין סאָדע-וואַסער-פאַבריק איז איבערגעטראָגען געוואָרען **אויף פילסודסקיעגאָ 69** יעדע בעשטעלונג ווערט פינקטליך ערלעדיגט. ספעצ. הריינע באַלאַנעז וואַסער מיט אייז אויף שבת טעלעפאָן 190-48. מיט אכטונג פרידוואַלד

קויפט פון דער ער-שטער קוועלע! קינדער - וועגעלעך, מעטאַל-בעטען, אויסגעבעטע = און ספרענזשינע- מאַטראַ-צען „Patent" וויזשימאַטשקעס אין פאַבריק = לאַגער DOBROPOL פיעטריקאָווער 73, אין הויף

Dr. med. **Sadokierski** כירורג פון צייהן און יאַסלעס **Piotrkowska 164** Tel. 114-20. צוריקגעקעהרט

לעטשניצע פון דאָקטוירים - ספעציאַליסטען זגערזשער 17 טעל. 116-33 רענטגען-קאַבינעט וועגעראַלאָגישעס אַמבולאַטאָריום פון 9 פריה ביז 8 אַ זייגער אָוונט. וויזיט 3 זל.

Dr. med. **Niewiażski** ספעציאַליסט פאַר טריפער, סיפיליס און הויט-קראַנקהייטען, בעהאַנדלונג פון מענער-שוואַכע אַנדזשעיאַ 5, טעל. 159-40 פראַנט, 1-טער שטאָק. נעהמט אָן פון 8—11 און פון 5—9 אָוו. זונטאָג און יום-טוב פון 9—1 פאַרטיטאָג. באַזונדערער ווארטע-זאַל פאַר פרויען

Dr. med. **M. TAUBENHAUS** ספעציאַליסט פאַר אַקושעריע און פרויען-קראַנקהייטען פערהיטונג געגען שוואַנגערשאַפט זגערזשער 11. טעל. 246-09 נעמט אָן פון 4—8 אָוועגר.

LEKARZ DENTYSTA **St. GELBERG** צוריקגעקעהרט זאַוואַדזקאַ 14, טעל. 108-33 נעמט אָן פון 10—2 און פון 4—7 אָוונט

Dr. med. **W. EYCHNER** פרויען-קראַנקהייטען צעגעלניאַנאַ 4. טעל. 134-72 נעמט אָן פון 2 ביז 3.30 נאָכמיטאָג און פון 6.30 ביז 8.30 אָוונט אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון 10—12 בייטאָג.

לעטשניצע פאַר וועגעריש קראַנקע פון דאָקטוירים ספעציאַליסטען לאָדז, זאַוואַדזקאַ 1 טעל. 122-73 טעגליך פון 8 פריה ביז 9 אָוועגר. וועגעריש-קראַנקע, מענערשוואַכע און הויט-קראַנקהייטען אַנאַליזען פון בלוט און אורין די פערהיטונגס-סטאַציע אין טעטיג א גאַנצען מעת לעת פאַר פרויען אַ ספעציעלער ווארטע-זאַל אַ בעראַטונג 3 זל.

Dr. Justman צוריקגעקעהרט. NAWROT 8 front 2 piętro Telef. 138-99.

אַנאָנסען-פרייזען פאַר אַ מילימעטער-שורה
[illegible]

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman
Czcionkami i druk rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.

דער פֿלעדערמויז־וואַמפּיר

וואָס זויגט אויס דאָס בלוט פֿון א שלאָפֿענדען מענשען

אַלערליי לעגענדעס און מעשׂיות האָבען זיך פֿאַר טויזענטער יאָהרען אַרומגעטראָגען וועגען דעם וואַמפּיר, די געהיימנישפֿולע בעשעפֿעניש, וואָס קריכט אַרום ביינאַכט און זויגט אויס דאָס בלוט פֿון מענשען. איצט ענדליך האָבען וויסענשאַפֿטס־מענער אַ געלעגענהייט אויסצושטודירען אַ ווירקליכען וואַמפּיר אַזאַ, ווי אַזוי ער טוט די אַרבייט פֿון זויגען בלוט ביי לעבעדיגע בריאים. דאָס איז אַ פֿלעדערמויז אין דרום־אַמעריקע.

די דאָזיגע פֿלעדערמויז האָט שאַרפֿע ציינדלעך, ווי אַ ראַזיר־מעסער. זי לאָזט אַריין איהר ציינדלעך אין דעם פֿלייש פֿון אַ שלאָפֿענדען מענשען אַזוי גלאַט און קונציג, אַז דער שלאָפֿענדער פֿיהלט עס גאָרנישט. און נישט נאָר אין אַ שלאָפֿענדען; זי קען זיך אַרונטערלאָזען לייכט אויף עפּעס אַ חיה, זאַ ציג לאָמיר זאָגען, אוועקשטעלען זיך ביי איהר אויפֿ׳ן רוקען און אַרויסזויגען פֿון איהר דאָס בלוט, און זי זאָל עס כמעט נישט וויסען.

דער וואָרט „זויגען" איז אייגענטליך נישט ריכטיג. מיט די שאַרפֿע ציינדלעך שניידט זי איין אַ וואונד אין פֿלייש, און דאַן לעקט זי מיט׳ן צונג דאָס בלוט פֿון ד״ר וואונד.

גענומען שטודירען די דאָזיגע פֿלעדערמויז האָט מען איצט צוליב אַנ׳אַנדער אורזאַך; מ׳גלויבט, אַז זי פֿערשפּרייט עס די מיקראָבען פֿון דער פּאַראַליטיק־חולאת (דאָס זעלבע וואָס קומט פֿונ׳ם ביס פֿון אַ משוגענעם הונט), אַ חולאת, וואָס טויטעט אויס מענשען און רינדער אין דרום־אַמעריקע.

איין פֿלעדערמויז אַזאַ האָט מען דאָ נישט לאַנג געבראַכט קיין ניו־יאָרק. ד״ר לעימאַנד דיטמערס, וועלכער רעכענט זיך פֿאַר דעם גרעסטען אויטאָריטעט אויף דער וועלט וועגען שלאַנגען, האָט געבראַכט די דאָזיגע פֿלעדערמויז, און מ׳האַלט זי איך אַ שטייג אין ניו יאָרקער זאָאָלאָגישען גאָרטען. זי איז אַ קליינינקע, אינגאַנצען דריי פֿוס לאַנג, די פֿליגלען קען זי פֿונאַנדערשפּרייטען אויף דרייצעהן פֿוס. אין די הייסע געגענטען אַרום עקוואַדאָר זענען פֿאַרהאַן אַ סך גרעסערע פֿלעדערמייז און זעהען אויס שרעקליכער. אָבער אין דער אמת׳ן זענען זיי נישט אַזוי שרעקליך. זיי גנב׳ענען בלויז פֿרוכט. די קליינינקע פֿלעדערמויז אָבער ערנעהרט זיך פֿון בלוט.

ווען די פֿלעדערמויז דאַרף שלאָפֿען, טשעפּעט זי זיך אָן מיט אַ פֿיסעל אין אַ ווינקעל פֿון שטייג און בלייבט הענגען מיט׳ן קאָפּ אַראָפּ און אַזוי שלאָפֿט זי אָפּ שטונדען לאַנג.

ווען ד״ר דיטמערס האָט זי אַריינגענומען אין שטייג, האָט ער געזעהען, אַז מ׳זאָל זי די ערשטע צייט אַפֿילו נישט נאָכשפּיאָנירען, כדי זי זאָל זיך צוגעוואוינען צו איהר נייער אומגעבונג, די ערשטע פּראָבלעם איז געווען צו שפּייזען זי, און דערביי נישט אומברענגען קיין לעבעדיגע חיות. האָט מען פֿאַר איהר געקראָגען בלוט פֿון אַ יאַטקע. יעדען אָוענט האָט מען אוועקגעשטעלט אַ טעלערעל בלוט אין שטייג, און אויף מאָרגען איז די טעלערעל געווען לעדיג.

ביסלעכווייז האָט מען גענומען אַכטונג געבען, צוקוקען זיך, ווי זי פֿיהרט זיך אויף, און מאַכען פֿערשידענע פּראָבעס מיט איהר. מ׳האָט בעמערקט די ערשטע זאַך, ווי אַזוי זי לעקט דאָס בלוט מיט׳ן צינגעל. דער צינגעל איז אַ גאַנץ לאַנגער און זי לעקט אַזוי שנעל, אַז ס׳דוכט זיך אויס, דאָס א רויטער שנירעל ציהט זיך פֿון טעלערעל צו איהר מויל.

נאָכדעם, ווי זי זויפֿט זיך אָן מיט׳ן בלוט אַזוי, אַז איהר קערפּער קוקט אויס קיילעכדיג, כמעט ווי א באַלאָן גיט זי אַ פֿליה אין דער הויך, טשעפּעט זיך אָן מיט אַ פֿיסעל אָהן א דראָהט פֿון שטייג, לאָזט זיך אַרונטער מיט׳ן קאָפּ אַראָפּ, און שלאָפֿט איין, הענגענדיג אַזוי.

דאַן האָט מען געמאַכט א פּראָבע מיט אַ ציג, וועלכע מ׳האָט אוועקגעשטעלט אין א גרויסער שטייג צוזאַמען מיט׳ן וואַמפּיר, אין עטליכע מינוט צייט האָט די פֿלעדערמויז בעטראַכט די ציג פֿון דער הויך, און דאַן זיך שטילערהייט אַרונטערגעלאָזען אויף איהר רוקען. זי האָט עס געטון אַזוי לייכט און שטיל, אַז די ציג האָט עס קוים גע׳פֿיה׳לט; ווי א בלעטעל פֿון אַ בוים וואָלט אויף איהר אַראָפּגעפֿאַלען. די פֿלעדערמויז האָט אויפֿגעזוכט א פּלאַץ ביים שולטער לעבען הינטערשטען טייל פֿונ׳ם האַלז און אריינגערוקט דאָרט איהר מויל אין דער פֿעל פֿון דער ציג. דאַן האָט די ציג זיך אַ ריהר געטון, אַ טראַט געטון אַ פּאָר מאָל פֿאַראויס, און גענומען דרעהען די קאָפּ צו רעכטס און צו לינקס.

די פֿלעדערמויז האָט פֿאַרגעזעצט איהר אַרבייט רוקען טיפֿער די ציינדלעך אין דער הויט פֿון דער ציג. די ציג האָט גענומען שנעל אומגעהען. זיך אַרומדרעהען, אָבער די פֿלעדערמויז האָט זי נישט אָפּגעלאָזען, געזעסען אויף איהר רייטענדיג און געלעקט דאָס בלוט פֿון דער וואונד אויף איהר שולטער. די ציג איז דורכגעקראָכען אונטער אַ טיש, האָט די פֿלעדערמויז פֿלינק זיך אַ דרעה געטון אָן אַ זייט, כדי ד׳ער טיש זאָל זי נישט אַרונטערשליידערען. און ווי נאָר די ציג איז אַרויסגעקראָכ׳ן פֿון אונטער׳ן טיש, האָט זיך די פֿלעדערמויז גלייך ווידער אַרויפֿגעכאַפּט אויף איהר רוקען, און ווייטער געלעקט דאָס בלוט.

האָט מען עטליכע מאָל געמאַכט, אַז די ציג זאָל ווידער קריכען אונטער׳ן טיש, און יעדען מאָל האָט פּאַסירט דאָס זעלבע: די פֿלעדערמויז האָט זיך שנעל אַ דרעה געטון אָן אַ זייט, ווען די ציג איז אַרונטערגעקראָכען אונטער׳ן טיש, און באַלד ווידער זיך אַרויפֿגעכאַפּט אויף איהר רוקען און ווייטער געלעקט דאָס בלוט.

וועגען דער דאָזיגער פֿלעדערמויז פֿון דרום־אַמעריקע האָט מען זיך דערוואוסט ערשט נאָך דער ענטדעקונג פֿונ׳ אַמעריקע. אין אַמאָליגע צייטען האָבען זיך אַרומגעטראָגען פֿערשידענע בבא־מעשׂיות וועגען וואַמפּירען. אַ וואַמפּיר, פֿלעגט מען זאָגען, איז אַ מת, וואָס שטעהט אויף פֿון קבר ביינאַכט און זוכט מענשליך בלוט. דער מת וואַנדעלט אַרום אין דער געשטאַלט נישט דוקא פֿון א מענשען, נאָר אַמאָל אויך פֿון אַ קאַץ, אַ הונט, אָדער עפּעס אַנ׳אַנדער בעשעפֿעניש. און פּטור ווערען פֿון אַ וואַמפּיר קען מען נאָר, אַז מ׳זוכט אויף זיין קבר בייטאָג, ווען ער ליגט טויט און מ׳פֿערברענט איהם אָדער, מ׳האַקט אַריין א שאַרפֿען שטאָג דורך זיין האַרצען טיף אין דר׳ערד אַריין: וועט ער נישט קענען מעהר אויפֿהויבען זיך.

ווי אַזוי קען מען אָבער וויסען וועלכער מת איז דער וואַמפּיר? ביינאַכט, ווען ער שטעהט אויף פֿון קבר, וואַנדעלט ער דאָך אום אין אַנ׳אַנדער געשטאַלט. דאַרף מען אַזוי טון, האָט מען געגלויבט: מ׳דאַרף איהם דערלאַנגען מיט אַ האַק איבער אַ האַנט אָדער אַ פֿוס. דאַן קען מען איהם דערקענען אין קבר לויט דער וואונד אויף דער האַנט אָדער פֿוס.

אָט אַזוינע איז די בבא־מעשׂיות און אבערגלויבענס האָבען זיך טויזענטער יאָהר׳ען אַרומגעטראָגען.

דאָס מערקווירדיגסטע איז, וואָס איינינגע מעשׂיות שטימען מיט דעם אַרט לעבען פֿון דער דאָזיגער פֿלעדערמויז. די פֿלעדערמויז שוועבט אַרום און זוכט איהרע קרבנות נאָר ביינאַכט. אַ גאַנצען טאָג פֿערבעהאַלט זי זיך ערגעץ אין לעכער, אין היילען, אין פּוסטע קברים־שטיבלעך. וועגען דעם וואַמפּיר פֿלעגט מען דאָס אויך דערצעהלען, מ׳פֿלעגט אויך זאָגען, אַז ווען דער וואַמפּיר זויגט אויס ביי עמיצען דאָס בלוט, ווערט יענער אויך פֿערוואַנדעלט אין אַ וואַמפּיר און ליגט אַ גאַנצען טאָג האַלב־טויט, האַלב־לעבעדיג. די קרבנות פֿון דער חולאת־פּאַראַליטיק, וואָס מ׳גלויבט, אַז די דאָזיגע פֿלעדערמויז פֿערשפּרייט, פֿאַלען אויך אַריין אין אַזאַ מין צושטאַנד פֿון האַלב טויט, האַלב־לעבעדיג.

צווישען די אַבערגלויבישע לעגענדעס וועגען וואַמפּירען זענען אויך געווען אַזוינע, אַז דער וואַמפּיר שטעהט אויף פֿון קבר אין דער געשטאַלט פֿון אַ פּרעכטיג שעהנער יונגער מיידעל, אָדער אַ שעהנעם בחור׳ל.. און זוכט צו בעצויבערען און פֿערפֿיהרען דעם צווייטען געשלעכט. און זייער שליטה האָבען זיי געהאַט נאָר ביינאַכט. באַגינען, ווען די ערשטע שטראַהלען פֿון דער זון האָבען זיך געוויזען, פֿלעגען זיי נעלם ווערען, ווי אַ רויך.

אין אַמאָליגע צייטען האָט מען אויך געוואוסט פֿון פֿלעדערמייז, אָבער די פֿלעדערמייז, וואָס האָבען זיך געפֿונען אין אייראָפּע און אַזיע, זענען נישט געווען אַזוינע, ווי די דרום־אַמעריקאַנער, וואָס זויגען מענשליך בלוט. פֿון וואַנען עס האָט זיך גענומען די ענליכקייט פֿון יענע לעגענדעס און מעשׂיות מיט די איינינגע ווירקליכע פֿאַקטען פֿונ׳ם לעבען פֿון דער דרום־אַמעריקאַנער פֿלעדערמויז, איז נישט קלאָר.

דאָס לעבען אין ארץ־ישׂראל

ידיעות פֿון דער יודישער טעלעגראַפֿען־אַגענטור

אייזענבאַהן קאַטאַסטראָפֿע ביי חיפה.

חיפה (יט״א) דער צוג, וואָס איז בעשטימט איבערצופֿיהרען אַרבייטער פֿון חיפה אין די אייזענבאַהן־וואַרשטאַטען איז אַראָפּ פֿון די רעלסען. עטליכע און דרייסיג אַרבייטער זענען לייכט פֿערוואונדעט געוואָרען. פֿיר פֿערוואונדעטע זענען אָפּגעפֿיהרט געוואָרען אין שפּיטאָל. צו דער קאַטאַסטראָפֿע האָט גורם געווען דער אַרבייטער, וואָס האָט שלעכט אָנגעשטעלט דעם רעלסען־וועקסלער.

עלעקטרישער טראַנספאָרמאַטאָר סטאַציע אין יפו.

יפו (יט״א) די אַלגעמיינע עלעקטרישע געזעלשאַפֿט (רוטענבערג׳ס קאָנצעסיע) הויבט אָן איינגיכען צו בויען אַ טראַנספאָרמאַטאָר־סטאַציע אין יפו. די א״י־רעגירונג האָט איצט פֿערעפֿענטליכט אַ בעפֿעהל וועגען ענטאייגענען דעם באָדען פֿון די פֿריהערדיגע אינהאַבער צו דעם ציל.

די פֿאָרשטעהענדע גרוים בוי טעטיגקייט אין חיפה און תל אביב.

תל־אביב (יט״א) ווי די יט״א האָט שוין די טעג מיטגעטיילט, האָט די געזעלשאַפֿט „שיכון" געשלאָסען אַנ׳אָפּמאַך מיט דער אַלגעמיינער היפּאָטעקען־באַנק וועגען אַ הלוואה אויף בויען אַרבייטער־הייזער אין פֿערשידענע שטאָט־טיילען פֿון תל־אביב. איצט האָט די געזעלשאַפֿט "שיכון" געשלאָסען נאָך אַנ׳אָפּמאַך מיט דער ענגלישער פֿערזיכערונגס־געזעלשאַפֿט „פּראַדענשיעל" וועגען אַ הלוואה פֿאַר דעם זעלבען צוועק.

די ביידע הלוואות וועלען געבען דער געזעלשאַפֿט „שיכון" אַ מעגליכקייט אויסצופֿיהרען בוי־אַרבייטען אויף דער סומע פֿון 350 טויזענד פֿונט. פֿאַר דעם געלד וועלען געבויט ווערען 200 הייזער און 100 דירות אין שותּפֿות־הייזער אין דרום פֿון תל־אביב, 100 הייזער אין שכונת באָראָכאָוו, 240 דירות אין די אַרבייטער־קוואַרטאַלען ז׳ און ח׳ און 200 הייזער אין צפֿון פֿון תל־אביב.

די געזעלשאַפֿט „שיכון" פֿיהרט איצט אונטערהאַנדלונגען וועגען אַ דריטער הלוואה, וואָס זאָל מעגליך מאַכען איהר טעטיגקייט צו בויען איינינגע הונדערט נייע הייזער אין „קרית חיים" ביי חפה.

שטאַרקער אַרבייטער - מאַנגעל אין די לאַנדווירטשאַפֿטען פֿון א״י.

תל־אביב (יט״א) אין חודש יולי זענען אוועק אַרבייטען אין דאָרף 800 חלוצים, דערונטער 550 אין די קבוצות און אַגראַר - ווירטשאַפֿטען און די איבריגע אלס אינדיווידועלע אַרבייטער אין די מושבות. אויך די פּאָר הונדערט חלוצים, וואָס זענען געקומען אין חודש אויגוסט, זענען גלייך אַריין אין דער לאַנדווירטשאַפֿטליכער אַרבייט אין די קאָלאָניעס. דער מאַנגעל אין אַרבייטער־הענד ווערט אָבער נישט געשטילט. דער „מרכז העליה" ביי דער הסתדרות בעקומט טאָג־טעגליך אויפֿפֿאָדערונגען צו שיקען אַרבייטער. איצט, פֿאַר׳ן נייעם סעזאָן אויף די פֿעלדער און אין די פּרדסים איז דער מאַנגעל נאָך גרעסער. פֿאַר פּרדס־חנה און אומגעגענד ווערט יעדעס מאָל געפֿאָדערט נייע אַרבייטער.

נאַפֿט אין דער אומגעגענד פֿון אַמאַן.

ירושלים (יט״א) ווי עס ווערט מיטגעטיילט פֿון אמאן (די הויפּט־שטאָט פֿון עבר־הירדן), האָט די „האַלמס־געזעלשאַפֿט" אָנגעטראָפֿען אין דער אומגעגענד פֿון אַמאַן אויף נאַפֿט־קוואַלען. די דערמאָהנטע געזעלשאַפֿט וועט שוין אין אָנהויב פֿון קומענדיגען יאָהר אָנהויבען צו עקספּלואַטירען די דאָזיגע נאַפֿט־קוואַלען.

——=——

ר׳ יוסף דע־לאַ ריינאַ

פֿון ש. בערג

— 4 —

דער מלאך סנדלפֿון

ר׳ יוסף דילה רינה האָט גענומען זיינע פֿינף תּלמידים און איז אוועק מיט זיי ווייט פֿון ישוב. קיין מענש איז זיי נישט אַקעגען געקומען און נישט קיין בהמה און חיה. זיי זענען געקומען אין אַ פֿערוואָרפֿען. פֿערבאָרגען אָרט, וואָס, ווער ווייס, צי דער פֿוס פֿון אַ מענש האָט אַמאָל דאָרט געשטעלט אַ טראַט. אוראַלטע בוימער און טיפֿע, הויכע גראָזען אַרום און אַרום, ווי ווייט דאָס אויג האָט געגרייכט און ווייטער נאָך, אָהן אַ סוף.

האָבען זיי זיך דאָרט אָפּגעשטעלט און אָנגעהויבען זיך גרייטען אַראָפּצוברענגען דעם מלאך סנדלפֿון, דעם היטער פֿון די אויבערשטע וועגען. זיי האָבען זיך אָנגעהויבען רייניגען און פֿייניגען פֿאַר דעם גרויסען טאָג, ווען זיי וועלען זיך דאַרפֿען בעגעגענען מיט אַ מלאך פֿון גאָט.

אין בעהעלטניש פֿון די אוראַלטע בוימער און די הויכע טיפֿע גראָזען האָבען זיי געפֿונען א קוואַל מיט פֿריש וואַסער, האָבען זיי זיך געטובל׳ט איין און צוואַנציג מאָל אין זיין וואַסער, און געזאָגט א סך געהיימע שמות מיט די רעכטע טיפֿע כוונות. קיין עסען איז נישט געקומען אין זייער מויל אַריין און קיין טרונק אויך נישט. דעם גאַנצען טאָג האָבען זיי זיך פֿערטיפֿט אין לערנען קבלה און קיין אַנדער וואָרט האָבען זיי נישט געבראַכט אויף די ליפּען.

מיט אָוענט צוגלייך זענען זיי ווידער אוועק צום קוואַל און ווידער זיך געט׳ובל׳ט איין און צוואַנציג מאָל און מכוון געווען די געהיימע שמות. דאָס האַרץ איז זיי געווען פֿערח׳לש׳ט פֿאַר הונגער, דאָך האָבען זיי נישט געגעסען צו זאַט. אַ כזית ברויט מיט אַ פּאָר שלינג וואַסער איז געווען זייער מאָלצייט, נאָר צו דערהאַלטען די נשמה אין דעם גוף.

נאָכ׳ן עסען האָבען זיי ווידער זיך פֿערטיפֿט אין לערנען קבלה, כמעט די גאַנצע נאַכט אַזוי, און ערשט פֿאַרטאָג האָבען זיי איינגעדרימעלט אויף אַ קורצער ווייל׳ע. באַלד האָבען זיי זיך אויפֿגעכאַפּט און ס׳איז געווען דער צווייטער טאָג. און זיי האָבען דעם צווייטען טאָג געטון דאָס זעלבע, וואָס אין ערשטען, געט׳ובל׳ט זיך איין און צוואַנציג מאָל אינדערפֿריה און אין אָוענט, און געפֿאַסט. זיי האָבען נאָר דעם צווייטען אָוענט געגעסען ווייניגער און געטרונקען ווייניגער ווי דעם ערשטען טאָג.

אַזוי האָבען זיי געטון איין און צוואַנציג טעג. וואָס ווייטער ווייניגער געגעסען און געטרונקען, ביז זיי האָבען זיך שוין געהאַט באַלד אָפּגעוואוהנט פֿון עסען און טרינקען. נאָר געווירצען האָבען זיי געשמעקט אַ סך ווייר׳ויך. און וואָס אַ טאָג ווייטער האָבען זיי געשמעקט מעהר געווירצען און ווייר׳ויך, אַנשטאָט דעם עסען, וואָס זיי האָבען נישט געגעסען. און זיי זענען געוואָר׳ן אַלץ מעהר גערייניגט און געלייטערט, שוין באַלד נישט פֿון דער ערד.

די לעצטע דריי טעג האָבען זיי נאָכמעהר זיך געפֿייניגט. נישט ביי טאָג און נישט ביינאַכט איז געקומען נישט קיין עסען און נישט קיין געטראַנק אין זייער מויל אַריין. זיי האָבען געלעבט נאָר מיט שמעקען געווירצען און ווייר׳ויך, און זיי האָבען אויך נישט געשלאָפֿען די לעצטע דריי טעג און דריי נעכט. אַפֿילו אויף דער מינדסטער ווייל׳ע נישט צוגעטון קיין אויג האָבען זיי.

אין טלית און תּפֿילין איינגעהילט, די פּנים׳ער פֿערדעקט, האָבען זיי זיך אויסגעשטעלט, ר׳ יוסף דילה רינה אינמיטען, און מיט אַ הויכער שטימע האָט ר׳ יוסף דילה רינה אַרויסגעזאָגט דעם שם המפֿורש און דעם שם „מעם בית". ער האָט בעשוואוירען דעם הימעל, און געזאָגט:

— האַר פֿון דער וועלט! איך וויל געהן פֿאַנגען דעם שטן און איהם ברענגען צום באַרג שעיר צום משפּט פֿאַר דיר, שיק גלייך דעם מלאך סנדלפֿון. ער זאָל מיר ווייזען דעם וועג!

אין דער רגע האָבען זיך געעפֿענט אַלע הימלען, און ס׳איז געוואָרען אַ גרויסער שטורם, און א פֿייער האָט איינגעהילט די ערד. סנדלפֿון איז געקומען מיט זיין מחנה מלאכים און אַ סך פֿייערדיגע רייטוואַגען און פֿייערדיגע פֿערד.

אַ ווילדע שרעק איז בעפֿאַלען ר׳ יוסף דילה רינה׳ן און זיינע תּלמידים, און זיי האָבען געמיינט, אַז די נשמה געהט זיי אויס. האָבען זיי אָבער גענומען ווייר׳ויך און געשמעקט, און זיי האָבען צוריקגעקראָגען זייערע כוחות.

אַ שטימע, נישט פֿונדאַנען האָט זיך דערהערט:

— מענש! בעשעפֿעניש פֿון דער ערד, דער וואָרמ׳ס גלייכען! וואָס האָסטו געקלעטערט הויך און אויפֿגעשטורמט די הימלען! ווילסטו, וועט דער קלענסטער פֿון מיינע בעהעלפֿער פֿערברענען דיך מיט דיינע תּלמידים, מיט דער פּארע פֿון זיין מויל!

— מלאך פֿון גאָט! — האָט ר׳ יוסף דילה רינה געזאָגט — איך האָב דערקלערט מלחמה דעם שטן, איך וויל אומברענגען סמאַל׳ן מיט זיין ווייב לילית, דאָס שלעכטס פֿון דער וועלט וויל איך אָפּשאַפֿען, עמלק מוז ווערען אויסגעראָט, און אַז איך וועל אומברענגען דעם שר פֿון עמלק׳ן, דעם שטן, וועט עמלק פֿערשווינדען פֿון דער ערד, און עס וועט קומען די גאולה. העלף מיר, מלאך פֿון גאָט, היטער פֿון די אויבערשטע וועגען, און ווייז מיר דעם וועג צום קעניגרייך פֿון שטן!

— מענש, מענש! — האָט ווידער געערדט די שטימע, נישט פֿונדאַנען, ווייסטו וואָס דו ווילסט טאָן? דו ווי׳לסט ברענגען די גאולה? אַלע ווילען די גאולה, אַלץ וויל די גאולה. נישט נאָר די ערד אונטען וויל די גאולה, אויך דער הימעל אויבען וויל די גאולה, אַלע וועלטען האָפֿען אויף דער גאולה, און די מלאכים מיט די שרפֿים גלוסטען נאָך דער גאולה. דו ווילסט ברענגען די גאולה, ווייסטו, אַז ווען דו וועסט ברענגען די גאולה, וועלען אַלע וועלטען און די מלאכים מיט די שרפֿים זינגען אינאיינעם אַ שיר, ווי קיינמאָל נישט פֿריהער! וועסט אָבער נישט ברענגען די גאולה, מענש, וועסט גאָרנישט דערגרייכען, וועסט גאָרנישט אויספֿיהרען. ווען דו זאָלסט וויסען ווי הויך עס זיצט דער שטן, ווי טיף און פֿערבאָרגען און ווייט עס איז זיין קעניגרייך, וואָלסטו גאָרנישט אָנגעהויבען. כביכול אַליין וועט איהם קענען בייקומען, ווען די צייט וועט קומען. אָבער נישט קיין מענש, נישט קיין מלאך און נישט קיין שרף. איך, דער היטער פֿון די אויבערשטע וועגען, ווייס אַפֿילו נישט דעם וועג צום שטנ׳ס קעניגרייך, פֿערשטעה נישט דעם סוד פֿון זיין מאַכט, און ווי מען קען איהם בעזיגען. אפֿשר ווייס דאָס דער מלאך כתריאל, ער איז העכער פֿון מיר, רוף איהם אַראָפּ, וועט ער דיר אפֿשר זאָגען. איך וואָרן דיך אָבער, וועסט אומקומען. די נשמה איז דיר שיר אויסגעגאַנגען, ווען איך האָב אַראָפּגענידערט צו דיר, ווי וועסטו קענען אויסהאַלטען, ווען כתריאל, דער מלאך, זאָל זיך צו דיר בעווייזען? דו וועסט נישט קענען בלייבען לעבען. כתריאל, דער מלאך, איז שוין נישט ווייט פֿון די טויערען פֿון שטנ׳ס קעניגרייך, און ער היט זיינע טריט, אַ נישט וואָלט דער שטן שוין לאַנג פֿערוויסט אַלע וועלטען. קעהר זיך אום צוריק. צו־הויך, צו־שווער איז עס פֿאַר דיר, נאָר ווייס, וואָלסטו בעזיגט דעם שטן, וואָלסטו געוואָרען גלייך צו איהם, כביכול.

— איך וועל אויסהאַלטען, סנדלפֿון, — האָט געזאָגט פֿעסט ר׳ יוסף דילה רינה — זאָג מיר ווי אַזוי איך קען אַראָפּברענגען דעם מלאך כתריאל. עס מוז קומען די גאולה, און איך וועל זי ברענגען, איך האָב געשוואוירען נישט אומצוקעהרען זיך ביז דאָס שלעכטס וועט נישט ווערען אָפּגעווישט פֿון דער ערד, ווי קען איך זיך איצט אומקעהרען צוריק? זאָג מיר, היטער פֿון די אויבערשטע וועגען, וואָס זאָל איך טון, אַז כתריאל דער מלאך זאָל זיך בעווייזען צו מיר?

סנדלפֿון האָט געזאָגט ר׳ יוסף דילה רינה׳ן, וואָס צו טון, און ער איז צוריק אַרויף אין הימעל, און אַז די גאַנצע זעהונג איז פֿערשוואונדען, האָט ר׳ יוסף גענומען די תּלמידים און אוועק מיט זיי אַהין, וואו סנדלפֿון האָט איהם געהייסען געהען, גרייטען זיך אַראָפּצוברענגען דעם מלאך כתריאל.

(ווייטער מאָרגען)

האנדווערקעריי און האנדעל

אויף דער וואך

זאלען מיר זיין פראקטיש

ס'הויבט זיך אן דאס נייע שול־יאהר, דאס פנים פון די עלטערן, וועלכע האבען קינדער אין די שול־יאהרען ווערט פערזארגט, ביי די היינטיגע שווערע צייטען איז נאך שווערער זיך צו אריענטירען פאר די עלטערן וואס זיי זאלען טון מיט זייערע קינדער, און וואס פאר א ריכטונג צו געבען די בילדונג פון זייערע קינדער, ס'רוקען זיך אן טרויעריגע רעפלעקסען וועגען דעם צוועק פון דער בילדונג, וועלכע מ'גיט די קינדער און דער אונטער וואקסענדער יוגענד. ס'איז א פראגע וועגען פערברענגען איבריגע צייט אין די אלגעמיינע שולען און א פראגע פון געלד, ווייל די האנדווערקער און קליינהענדלער זענען בשום אופן נישט ביכולת אויף לאנגיעהריגער אויסבילדונג און האלטען די קינדער אין די שולען מיט אלגעמיינער בילדונג.

דאס פערענדיגען א גימנאזיע גיט ביז איצט נישט קיין פאך אין האנד, דאס איז נאר א צוגרייטונג צו ווייטערדיגער בילדונג אין די הויך־שולען, אוועקגעבענדיג א קינד, נאכ'ן פערענדיגען די פאלקס־שול, אין גימנאזיע, דארף מען זיין צוגע־גרייט דערויף, אז דער אונטערוואקסענדער יונגער מאן וועט נאך דארפען אויסגעהאלטען ווערען 10 יאהר, דאס הייסט דורך דער צייט ווען ער וועט דארפען דארט לערנען.

דאס נייע שול־געזעץ איז אויך אזוי צוגע־שניטען געווארען, אז די צאהל דיפלאמירטע איגטע־ליגענץ זאל קלענער ווערען און ס'וועלען שטארק אדורכגעזופט ווערען די קינדער, וועלכע וועלען סוף כל סוף דערלאזען ווערען אין די הויך שולען.

און ווען מ'שטעלט זיך אפילו אפ אויף דער לאגע פון דער אינטעליגענץ וואס האט שוין די דיפלאמען אין טאש, ווערט נאך טרויעריגער, ווייל דאס שאפען זיך פון א מעהר אדער ווייניגער ער־טרעגליכע עקזיסטענץ ביי די היינטיגע בעדינגונ־גען, בעזונדערס פאר דעם יודישען אינטעליגענט, איז כמעט אן אונמעגליכקייט.

אלזא וואס טוט מען מיט די שול־קינדער נאכ'ן פערענדיגען די פאלקס־שול? אויף דער דא־זיגער פראגע איז נישט אזוי לייכט צו געבען קיין ענטפער. ווי מיר זאלען נישט אוועקשטעלען די פראגע וועט זי כמעט בלייבען אונפערענטפערט צפעס מוז אבער אויפגעקלערט ווערען אין דעם ענין.

מיר זענען עדות פון א צייט ווען די איבער־שיכטונג פון יודישען פאלק פערנעהמט דעם אוי־בענאן פון אלע פראבלעמען. דער ביישפיל פון דייט־שלאנד, די פאופעריזאציע פון די יודישע מאסן אין דער גאנצער וועלט, דאס עלימינירען די יודען פון אלע עקאנאמישע פאזיציעס ביי אונז אין לאנד האט געצוואונגען נישט איינעם פון די על־טערן זיך אפצושטעלען אויף דעם תכלית פון דעם אונטערוואקסענדען יודישען דור, סיי מענערישע און סיי ווייבליכע.

ווער ס'איז נישט זיכער, אז זיינע מיטלען וועלען זיין גענוג אויף לאנגע און קאסטבארע בילדונג דארף אונבעדינגט זיין קינד איינשרייבען אין א פאך־שול, וועלכע גיט פאכמענישע אויסביל־דונג אין פערלויף פון 3 יאהר.

פאר די, וועלכע האבען שוין געענדיגט די גימ־נאזיעס און האבען נישט די מעגליכקייט ווייטער צו לערנען אין די הויך־שולען איז דער בעסטער אופן פון צוגרייטען זיך צו א זעלבסטשטענדיגער ארבייט דורך אריינטרעטען אין די פאך־לוצעאומס, וועלכע זענען איינגעפיהרט געווארען דורך דעם נייעם שול־געזעץ.

ס'זענען פערהאן איצט אויך מעגליכקייטען אריינצוטרעטען אין די האנדעלס־שולען און האנ־דעלס־ליצעאום, וועלכע גרייטען צו פראקטיש צום האנדעל. נאכמעהר איז עס נוצליך אין צוזאמענ־האנג מיט די נייע פעראָרדנונגען, וועלכע וועלען דאך סוף־כל־סוף איינגעפיהרט ווערען אלס בעגרענצונגען אין האנדעל.

דורך דער יודישער געזעלשאפט ווערט נישט גענוג אפגעשאצט די פאך־בילדונג, בעזונדערס פאר פרויען, פיל מיידלעך ענדיגען די גימנאזיעס און זוכען שפעטער פאסטענס אין ביורא'ס און געשעפטען, זיי זענען צו אזא ארבייט בכלל נישט צוגעגרייט און פערגרעסערן די ארמעע פון אר־בייטסלאזע און ארבייטס־זוכענדע, און וועלכע פון זיי ס'האט שוין יא שפעטער די זכיה אריינצוקומען אין אוניווערזיטעט און מיט גרויס מיה און מא־טעריעלע ענדיגען זיי די הויך־שול — בלייבט שטעהן פאר דעמזעלבען פראגע־צייכען און פער־גרעסערן בלויז די ארמעע פון דער עקזיסטענצ־לאזער ארבייטענדער אינטעליגענץ.

דאס ווענדען זיך פון דער יוגענד צו די פערשידענסטע פאך־שולען וועט פערקלענערן די צאהל אויסגעלענקטע מענשען, וועלכע זענען פער־ביטערט דורך זייער מיסערפאלג, וועלכע קומען אפט צו ליב'ן פעהלען פון פאכמענישער אויסבילדונג און פון נישט זיין צוגעגרייט צום פראקטישען לעבען.

דאס פראבלעם פון עמיגראציע שטעהט פאר אינז יודען אין דער גאנצער שארפקייט. דער דראנג פון עמיגראציע, בעזונדערס קיין ארץ־ישראל איז גרויס און וועט נאך אפהאלטען, לויט די ביז־איצטיגע אויסזיכטען, לאנגע יאהרען. עמיג רידישן קען אבער נאר א מענש, וועלכער איז צו־

געגרייט זיך צו שאפען אן עקזיסטענץ דורך ארבייט דורך קוואליפיצירטע ארבייט און פאכמענישע קענט שאפטען. אפילו די אינטעליגענץ, וועלכע קומט איצט קיין ארץ־ישראל איז געצוואונגען זיך „איי־בערצושיכטען" און איבערצוגעהן צו קוואליפי־צירטער ארבייט. דאס איז נאך א מאטיוו דערפאר, אז די עלטערן דארפען מעהר אויפמערקזאמקייט לעגען אויף די פאך־שולען.

דאס זענען די רעפלעקסיעס, וועלכע רוקען זיך אן יעדען פאטער און יעדער מוטער ביים אנהויב פון שול־יאהר, ווען ס'דארף דעצידירט ווערען די ריכטונג פון קינד, און די בילדונג, וועלכע דאס קינד דארף בעקומען. און אין דער גרעסטער צאהל פאלען לעגט דער דאזיגער אנהויב שוין א שטעמפעל אויף דער גאנצער צוקונפט פון דעם מענשענס לעבען.

י. דאנקין.

אין האנדעלס־קאמער קומען פאר קאנפערענצען וועגען עקספארט קיין אפריקא

וועגען דעם ענין איז נעכטען געקומען קיין לאדז קאנסול וויטאלד אברעמבסקי

נעכטען איז קיין לאדז געקומען דער פויליש־ער קאנסול אין מארסייל ה' וויטאלד אברעמבסקי כדי צו פערטיפען דעם קאנטאקט מיט די לאדזער פירמען, וועלכע עקספארטירען אין די פראנצויזישע קאלאניעס אין אפריקע, ווי אויך צו אונטערהאנדלען מיט די פירמעס, וועלכע ווילען אנהויבען צו עקס־פארטירען זייערע ארטיקלען אין צפון און מערב־אפריקא, (מאראקא, אלזשיר, טוניס, דאקאר, טאָ־גא, קאמערון, דאהאמעי, ברעג פון העלפאנד־ביין־סענעגאל).

אין בעטראכט קומען בעזונדערס פאלגענדע לאדזער אינדוסטריע־אויסארבייטונגען: בוימוואלע־נע זוין וואלענע וועב־שטאפען, פאיאנס־אויסארביי־טונגען, גומי־שיך, געבויגען מעבעל, דעמבענע קלעפקעס, דיקטען, ביז איצט ווערט אויף די צפון־אפריקאנער מערק עקספארטירט פון לאדז נאר וואלענע סחורות, קאנפעקציע און פילץ און אויף די מערב־אפריקאנער מערק — בוימוואלענע סחורות טריקאטאזש און גומי־שיך.

נעכטען האט דער קאנסול אברעמבסקי אפגע־האלטען אין דער האנדעלס־קאמער א קאנפערענץ מיט די עקספארט־פירמעס, ס'איז ארומגערעדט געווארען די פראגע פון אויסבויען דעם עקספארט קיין אפריקא און אויסנוצען די עקזיסטירענדע מעג־ליכקייטען.

היינט וועט פארקומען א ווייטערדיגע קאנ־פערענץ.

די אויסמעסטונג פון הכנסה־שטייער און די סטאוועס פון דורכשניטליכען פערדינסט

אין צענטראלען קליינהענדלער־פעראיין, פא־מארסקא 15 איז די וואך ארומגערעדט געווארען די פראגע הכנסה־שטייער, וועלכער איז אין דעם יאהר פריהער צאהלבאר ווי אין די פערגאנגענע יאהרען, אנשטאט דעם 1. נאוועמבער — שוין דעם 15 סעפט. די 5שאצונג פון הכנסה־שטייער קומט פאר היי־יאהר אינדיווידועל לרוב ווערט דער הכנסה שטייער געשטעלט לויט אויסערליכע סמנים בפרט פאר קליינע צאהלער. דער גרעסטער טייל פון די לעצטע בעקומט ווירקלען קלענערע שטייערן ווי אין די פערגאנגענע יאהרען ווען מ'האט געשאצט אין דער וועלט אריין אדער לויט דעם אויסגעמאס־טענעם אומזאץ, וועלכער איז אין פיל פאלען דורך דער אויסמעסטונגס־מאכט (ביים הכנסה־שטייער) געהעכערט געווארען דאס איז לעצטענס, צוליב א ספעציעלען צירקולאר פון פינאנץ־מיניסטעריום פערוועהרט. אויב דער שטייער־אמט האלט, אז דער אומזאץ איז א צו־קליינער מוז ער צוערשט מאכן א צוגאבס־שאצונג און ערשט דערנאך שאצען דעם הכנסה־שטייער.

לעצטענס איז אויך די שטייער מאכט צוגעטרע־טען אויסצואַרבייטען פראצענטען־נארמען פון דורכ־שניטליכען פערדינסט, וועלכע זענען די זעלבע וואס פאר א יאהרען א חוץ פאר די בראנזשען מאנו־פאקטור, זאקען און קאלאניאל־געוועלבער, וועלכע וועלען געענדערט ווערען. די סטאוועס זענען פאל גענדע: קאסמעטיק 8 אין הורט—20 אין דעטייל, ברען־מאטעריאל 3 און 9, לוקסוס־מעבעל 15 געוועגליך מעבעל 6 און 10, פוטער 6 און 12, שיך 7 און 10, שוסטער־צודאטען 7 און 12, אייזן 4 און 7, קוך־געשיר 5 און 9, גלאז 5 און 10, פאר־צעלאן, פאיאנס 6 און 10, מאנופאקטור זיידענע 4 און 10, וואלענע 3 און 8, האלב־וואלענע 2 און 6, ביימוועלנע 2 און 4, ווייסע 1 און 3, יוטא 4 און 9, פערטיגע אנציגע 4 און 9, קאנפעקציע 5 און 10, זיידענע 6 און 15, גאלאנטעריע 6 און 8, פאפיר 4 און 8, בוכהאנדלונג 6, קאלאניאל 4 און 7 (דאס זאל געענדערט ווערען) גאסטראנאמישע אנשטאלטען 12, פלייש 4 און 9, פיש 6 און 12, גרינצייג 4 און 12, פרוכטען 7 און 15, נאביאל 5 און 7, ברויט 5, געבעקס 10, צוקערניע־אויסאר־בייטונג 6 און 15, מעהל 4 און 8, דרוב 7 און 13, האטעלען 20, רעסטאראציעס 14, פיוויארניעס 8, יאדלאדייניעס 8, צוקערניעס 15, קאוויארניעס. מלעטשארניעס און הערבאטשארניעס 15.

בעקערס 5, קאמאשען־שטעפער 5, שניידער 10, קירזשנער 15, וועש־נייער 12, היטלעך און קאר־פעלושען־מאכער 7, גארסעטען־נייער 20, דאמען־קאפעלושען 25, פראלניעס 15, שלאסער 10, בלעך־כער 10, פריזיער 15, דרוקער 8, איינבינדער 9, שטעטעל־מאכער 7, זאקען 4, פארמידער 11, מאלער 9, טאפעצירער 12, פאטאגראפיסטען 15, פוהרמאנעס 20, זייגער־מאכער 20, עקספעדיטאר 50, דאקטוירים 70, דענטיסטען 50, פעלדשער 70, אדוואקאטען 60, אינזשינירען 60

וועגען סצאלירען דעם אומזאץ־שטייער פון מעהל, פלייש, פאפיר און שרייב־מאטעריאלען

אין דער האנדעלס־קאמער איז פארגעקומען א בעראטונג וועגען גענעראליזירען (סצאלירען) דעם אומזאץ־שטייער פון פאפיר, דעקטור און פון שרייב־מאטעריאלען אויף דעם אופן: אז דער שטייער זאל געצאהלט ווערען דורך די פאפיר־פאבריקאנטען און די סוחרים זאלען מעהר נישט צאהלען קיין אומזאץ־שטייער, ס'זאלען אויך נישט צאהלען די ווארשטאטען און פאבריקען וואס אר־בייטען אויס פאפיר־ארטיקלען.

די פאפיר־פאבריקאנטען זענען דערפאר, אז מען זאל גענעראליזירען בלויז דעם אומזאץ־שטייער פון פאפיר אין האנדעל, אז די סוחרים זאלען נישט צאהלען קיין שטייער פון פאפיר און דעקעל, אבער דער אומזאץ־שטייער פון פאפיר־ארטיקלען און שרייב־מאטעריאלען ווי קאנווערטען, העפטען און ביכער זאלען די סוחרים ווייטער צאהלען דעם ביז־איצטיגען שטייער, דער ענין איז נאך נישט ערלעדיגט געווארען.

ווייטער איז אין דער האנדעלס־קאמער פארגע־קומען א בעראטונג וועגען פלאן פון פינאנץ־מיני־סטעריום צו גענעראליזירען דעם אומזאץ־שטייער פון מעהל און פלייש. דאס פינאנץ־מיניסטעריום וויל דורכאויס, אז פון ניי־יאהר זאל דער אומזאץ־שטייער פון מעהל און פלייש ווערען גענעראליזירט אויף דעם אופן, אז דעם שטייער זאלען צאהלען נאר די מיהלען און פון פלייש נאר די פלייש־הורטאווניקעס, אלע אנדערע סוחרים זאלען זיין בעפרייט פון דעם דאזיגען שטייער, די מילנער הא־בען זיך ארויסגעזאגט קאטעגאריש געגען דעם פראיעקט, אינגיכען וועט קלאר ווערען די שטעלונג פון פינאנץ־מיניסטעריום.

—=—

קרעדיטען פאר האנדווערקער אין טאמאשאוו

דער קאמיסאר פון דער היגער קאמונאלער אפשפאר־קאסע (ק. ק. א.) ה' וויטקאווסקי האט מיט א צייט צוריק דורך דער פערמיטלונג פון דער לאדזער האנטווערקער־קאמער געוואנדען זיך צו דער לאנדווירטשאפטס באנק וועגען ערטיי־לען פאר דער דערמאהנטער קאסע א פאנד אויף ארויסצוגעבען הלואות פאר היגע האנדווערקער, וועלכע זאלען קענען פערברייטערן און דערפיה־רען צו א בעסערן מצב זייערע ארבייטס־וואר־ש...

די אויבענדערמאנטע באנק האט גענומען אין אכט די ווענדונג פון קאמיסאר וויטקאווסקי, וועל־כער איז אויסען געוועזען די טובה און אינטערעס פון די היגע בעלי־מלאכות, און צוגעטיילט פאר דער קאסע די סומע פון 20 טויזענט זל. אויף די אנגעוויזענע קרעדיט־צוועקען.

די דאזיגע סומע, האט זיך אבער ארויסגעווי־זען פאר א צו קליינע און וועלענדיג אבער קומען צו הילף די גרויסע צאהל אין א שווערער לאגע געפינענדע האנדווערקער אין אונזער שטאט, האט קאמיסאר וויטקאווסקי ווידעראמאל אינטערוועניירט ביי דער האנדווערקער־קאמער, וועגען העכערען די הלואה ביז 50 טויזענט זלאטעס.

אויף די צווייטע אינטערווענץ ווערט ווי מיר ווערען געוואהר, געקרוינט מיט ערפאלג. די סומע פון 50 טויזענט זל. זאל בקרוב צוגעטיילט ווערען.

אין שייכות דערמיט, וועלען וואהרשיינליך שוין פון דעם 1 .סעפטעמבער ד. י. ארויסגעגעבען ווערען דורך ק. ק. א. הלואות פאר האנדווערקער, וועלכע רעפלעקטירען אויף קרעדיט, כדי צו פער בעסערן זייערע ווארשטאטען.

וועגען דער הויך פון די הלואות, וועט בע־שטימען א ספעציעלע קאמיסיע דעלעגירט דורך דער האנדווערקער קאמער.

די היגע יודישע פארשטעהער דארפען צו זעהען, אז פון די דאזיגע הלואות, זאלען אויך אין א געהעריגער מאס געניסען יודישע בעלי־מלאכות, וועלכע נויטיגען זיך אין דעם

קאאפעראטיוו פון טישלער און דרעקסלער ביי דער האנדווערקער־קאמער

אין לאקאל פון דער האנדעלס־קאמער איז פאר געקומען א זיצונג פון דער פערוואלטונג און ראט פון ניי געגרינדעטען קאאפעראטיוו פאר טישלער און דרעקסלער.

נאכדעם ווי ס'זענען דיסקוסירט געווארען א רייהע אינערליכע, ארגאניזאציע — פראגען איז אויס־געהערט געווארען א בעריכט וועגען די קאנפערענ־צען, וועלכע זענען לעצטענס אפגעהאלטען געווא־רען אין ווארשע מכח דעם עקספארט פון האלץ־אויסארבייטונגען קיין ענגלאנד, האלאנד און פראנק רייך, די קאנפערענצען זענען אפגעהאלטען געווא רען צווישען די פארשטעהער פון די האנדווערקער קאאפעראטיוון און די פארשטעהער פון די אימ־פארט־פירמעס „י. און ע. ברענער, לאנדאן" און „ברידער ברענער, פאריז".

די קאנפערענצען האבען בעוויזען די מעג־ליכקייטען פון עספארטירען דורך די לאדזער־טישלער און דרעקסלער צוליב דעם איז אויסגעטיילט געווארען אן ארגאניזיר און א קאלקולאציע־קאמי־סיע, די קאמיסיעס זענען שוין צוגעטרעטען צו די ארבייטען וואס האבען א שייכות מיט דער פרא־דוקציע אויף עקספארט.

מייסטער־עקזאמענס פאר האנדווערקער

אין לאקאל פון דער האנדווערקער קאמער אין לאדז זענען פארגעקומען די מייסטער־עקזאמענס פאר'ן פריזיר־צעך. מייסטער־דיפלאמען האבען בע־קומען סטאניסלאוו מארטשיקאוויסקי, טעאדאר אס קאר פערגוואַרן, וואצלאוו זשעמקא, סטעפאן וואריך אדאלף קופערט און זיגמונט היים פון טאמאשאוו.

ווייטער זענען פארגעקומען עקזאמענס פאר'ן בראנזירער־צעך, א מייסטער־דיפלאם האט בע־קומען אשר לידער.

שטעמפעל־מארקען

אויף אינערליכע דאקומענטען

— אויף אינערליכע דאקומענטען דארפט מען נישט אנקלעבען קיין סטעמפעל־מארקעס. אבער דער קוויט „קאסא וויפלאטשי" דארף נישט האבען דעם כאראקטער פון א רעכנונג מיט זיין אויספיהר־ליכקייט אין די פרייזען, מאס, וואג און ד. גל. נאר דארף בלויז זיין א אנווייזונג אויף א סומע געלד אויסצוצאהלען.

אויב מ'וועט א שטייגער שרייבען אזא קוויט, אז די קאסע זאל אויסצאהלען 160 זל. פאר 50 מעטער לייוועגט א 75 גראשען, 100 מעטער קרע־טאן 35 גראשען, 70 מעטער קרעטאן א 50 גראשען א. ד. ג. הייסט דאס א רעכנונג און מיין מוז האבען שטעמפעל־מארקעס.